

Conducători ai 50 de universități de pe 5 continente, reprezentând 20 de milioane de studenți, au dezbătut, la Barcelona, viitorul învățământului la distanță

Numărul 495

11 ianuarie 2010

8 pagini

1 leu

Opinia națională

Săptămânal de opinii, informații și idei de larg interes național

Director: Mioara Vergu-Iordache

- Nu vom putea transforma societatea, dacă nu vom transforma în primul rând universitățile.
- Universitățile din întreaga lume trebuie să își consolideze cultura bazată pe rețelele susținute de noile tehnologii.
- Cei mai mulți dintre studenți folosesc în mod curent tehnologiile digitale, iar, în acest context, universitățile la distanță sunt mult mai performante decât cele tradiționale.
- Studenții potențiali au nevoie de acces direct la procesul de învățare, mai degrabă decât la un loc desemnat pentru a învăța.
- SCOP oferă condiții de excepție pentru accesul la opinii transnaționale și globale valoroase și la informații detaliate despre politici, gândire strategică și dezvoltare în învățământul la distanță din întreaga lume.
- Studenții erei digitale doresc tot mai mult să aibă parte de o educație interactivă.

Președinte al Consiliului Internațional pentru Învățământ la Distanță (ICDE), Frits PANNEKOEK:

„Învățământul deschis și la distanță a dobândit o importanță deosebită în procesul de învățământ din întreaga lume”

În calitate de președinte al Consiliului Internațional pentru Învățământ la Distanță, îmi face o deosebită plăcere să vă urez bun venit la conferința ICDE din 2009.

Este pentru noi o ocazie de a ne întâlni, de a discuta despre temele cu care ne confruntăm cu toții, și nu este puțin lucru să iei în dezbateri problemele majore pe care le are de înfruntat omenirea, atunci când este vorba despre învățământ. Există câteva cifre care ne invită la reflecție și în jurul cărora se vor desfășura dezbaterile noastre.

Omenirea numără în momentul de față peste 6,5 miliarde de locuitori ai planetei și dacă vreți să vă speriați, circa 2 miliarde dintre ei sunt adolescenți. Ceea ce face ca aceste cifre să fie luate serios în considerare este că, în primul rând, cele peste 6,5 miliarde de oameni participă la un învățământ continuu, pe durata întregii vieți, iar cele 2 miliarde de tineri constituie viitorul planetei, adică viitorul omenirii.

Va trebui să rețineți, de asemenea, faptul că în lume sunt doar 150 milioane de persoane care urmează forme de învățământ superior.

Dacă dorim să sporim la un număr rezonabil aceste cifre, adică dacă dorim ca aproximativ 30-40% din tineri să poată învăța, va trebui să dublăm sau chiar să triplăm numărul de locuri destinate învățământului superior; adică să ajungem de la 150 milioane la 300 milioane de locuri în următorii zece ani.

Singura modalitate prin care se poate ajunge la acest rezultat este prin intermediul învățământului deschis și la distanță și prin folosirea tehnologiilor moderne. Este singurul mod prin care, cred eu, omenirea se poate deplasa înainte.

După calculele mele, membrii ICDE reprezintă o comunitate care numără aproximativ 20 milioane de studenți, ceea ce încumbă o incredibilă responsabilitate pentru toți aflatii în această sală. Noi vom vorbi în aceste zile ale conferinței nu numai despre cei 20 de milioane de studenți pe care îi reprezentăm, ci și de cei 60-70 de milioane de potențiali studenți, care doresc să aibă acces la educație. Eu cred că avem mijloacele și, împreună, avem concepția pentru a redeseña harta învățământului continuu, pe durata întregii vieți.

Suntem pe cale de a produce un pachet de noi idei

pentru toți cei care sunt legați de surse noi, de acces deschis la educație, în condițiile impactului pe care îl are criza financiară asupra lumii învățământului superior. Acest impact a fost foarte serios și încă ne confruntăm cu o criză deosebit de severă.

(Continuare în pag. 3)

Conferința Permanentă a Președinților universităților deschise și la distanță SCOP 2009 – Barcelona

Conferința Permanentă a Președinților (SCOP) este un forum anual dedicat în exclusivitate factorilor de decizie, care stabilesc politicile la nivelul instituțiilor membre ale Consiliului Internațional pentru Învățământ la Distanță (ICDE) și organismelor colaboratoare. Reuniunea oferă o ocazie unică rectorilor, președinților și directorilor executivi ai universităților din întreaga lume, care practică învățământ deschis și la distanță, de a se întâlni pentru a face schimb de informații, a-și împărtăși experiența, a stabili obiective de referință și a determina direcțiile de dezvoltare. Reuniunile se desfășoară în întregime cu ușile închise și oferă liderilor instituționali posibilitatea de a vorbi liber, de la egal la egal, pe o gamă largă de subiecte critice și extraordinar de sensibile.

SCOP oferă condiții de excepție pentru accesul la opinii transnaționale și globale valoroase și la informații detaliate despre politici, gândire strategică și dezvoltare în învățământul deschis și la distanță din întreaga lume.

Pentru participanți, Conferința reprezintă o ocazie deosebită de a iniția parteneriate și de a coopera strategic cu alte instituții membre ICDE din întreaga lume. De asemenea, întâlnirile SCOP oferă participanților posibilitatea de a participa la stabilirea priorităților internaționale și de a contribui la agenda privind viitorul Învățământului Deschis și la Distanță.

La Conferința Permanentă a Președinților, găzduită de Universitat Oberta de Catalunya, Spania, au fost reprezentate cincizeci de instituții de învățământ superior de pe cinci continente.

În deschiderea celei de-a 16-a Conferințe Permanente a Președinților, dr. Frits Pannekoek, președinte al Consiliului Internațional pentru Educație Deschisă și la Distanță (ICDE) și președinte al Universității Athabasca, Canada, a menționat faptul că doar prin intermediul educației la distanță poate fi dublat numărul locurilor destinate învățământului superior, la nivel mondial, pentru a se ajunge, în următorii zece ani, la 300 de milioane.

Un mesaj important a fost transmis de dr. Xavier Sala-i-Martin, profesor de economie la Columbia University, New York, și consilier economic șef al Forumului Economic Mondial de la Davos. El a subliniat că numai prin competitivitate și productivitate pot fi găsite soluții atât pentru criza actuală, cât și pentru viitoare crize financiare. Inovarea trebuie să fie forța motrice, iar inovarea trebuie să se realizeze rapid.

Dr. Sala-i-Martin a remarcat faptul că produsele inovatoare apar fie pentru că se creează o nouă cerere, fie pentru că se găsește o soluție nouă la o nevoie de care consumatorul încă nu este conștient. Dar, în istoria marilor idei de afaceri, doar un procent foarte mic de inovații au apărut ca rezultat al cercetărilor formale și proiectării. Se estimează că peste 70% dintre inovațiile profitabile provin de la lucrătorii înșiși.

Gândirea critică și spiritul critic conduc la crearea de idei. Dr. Sala-i-Martin a invitat participanții la reuniune să recunoască faptul că aceasta este o lume în care copiii pot obține adevăruri alternative, instantanee, de pe Internet. El a cerut sistemelor de învățământ să se îndepărteze de ideea conform căreia profesorii dețin monopolul adevărului absolut; cursanții trebuie să fie încurajați să gândească diferit.

Patru domenii importante au fost discutate de către grupurile de lucru constituite.

Vorbind pe tema *Antreprenoriatul din zilele noastre*, dr. Josep Lladós a furnizat o analiză a rolului antreprenoriatului în economia mondială. El a menționat că antreprenoriatul depinde de o rețea complexă de relații, precum și faptul că universitățile trebuie să fie mai bine pregătite pentru a promova această cultură, de a îmbunătăți relațiile dintre cercetare și afaceri, precum și pentru a îndeplini cerințele de formare ale viitorilor antreprenori.

În intervenția sa din cadrul grupului de lucru cu tema *Îmbunătățirea calității*, dr. Maria José Lemaître s-a referit la provocările ridicate de asigurarea calității. Informând despre efortul său de a ajuta instituțiile din întreaga lume să își amelioreze calitatea serviciilor pentru studenți, prezentarea a fost de relevanță pentru participanții din cele cinci continente, reprezentate la reuniune.

Dr. Hazel Simmons McDonald a prezentat o imagine de ansamblu asupra cercetării la zi în domeniul *Șanselor de angajare și învățarea continuă*. A fost remarcat faptul că relația dintre locul de muncă și instituțiile de învățământ este una care necesită abordări inovatoare, pentru a garanta o experiență semnificativă și relevantă de învățare.

Dr. Sarah Guri Rosenblit a vorbit pe tema *Metode inovatoare pe timp de criză*, oferind o prezentare clară a contextului istoric al învățământului la distanță, al provocărilor care ne obligă astăzi să fim din ce în ce mai inovatori; aceste probleme trebuie abordate încă de pe acum, în mod adecvat, în vederea pregătirii pentru viitor.

Răspunzând invitației de participare la SCOP 2009, Universitatea Spiru Haret a fost prezentă la lucrări cu o delegație condusă de președintele și rectorul său, profesorul universitar dr. Aurelian Gh. BONDREA:

Viitorul învățământului, în întreaga lume, este strâns legat de învățământul la distanță

Pentru început, permiteți-mi să exprim cele mai calde mulțumiri pentru prilejul oferit de a participa la această importantă reuniune internațională, la care sunt reprezentate 50 de instituții de învățământ superior de pe cinci continente. Este o onoare pentru mine de a lua cuvântul în numele Universității Spiru Haret, singura instituție de învățământ superior din România prezentă la această Conferință a Președinților de universități, care practică învățământul deschis și la distanță.

Dezbaterile purtate în plenum Conferinței, dar și în grupurile de lucru se dovedesc

deosebit de incitante, stimulative, oferă cadrul unui fructuos schimb de idei și de experiență, având în vedere diversitatea geografică, istorică, socio-economică și culturală a zonelor în care funcționează universitățile participante.

Pe parcursul intervențiilor anterioare s-a subliniat cu pregnanță necesitatea asigurării calității învățământului, în particular, a învățământului la distanță. Asupra acestui aspect aș dori să mă opresc, împărtășindu-vă din experiența dobândită de Universitatea Spiru Haret.

Mai întâi, aș vrea să subliniez faptul că forma de învățământ la distanță s-a dovedit, în România, extrem de atractivă pentru populația tânără, dar nu numai pentru ea. Evoluțiile au fost de-a dreptul spectaculoase în ultimii ani. Universitatea Spiru Haret a ajuns să aibă, în anul de învățământ 2008-2009, pe lângă studenții de la formele de învățământ de zi și cu frecvență redusă, mai bine de două treimi dintre studenții înscriși la forma de învățământ la distanță, din totalul de circa 300.000 de studenți. Desigur, această formă de învățământ va înregistra, în continuare, mari progrese și va ajunge să domine celelalte forme, atunci când generația de studenți, cadre didactice și cercetători va fi formată numai din cei care s-au născut în timpul în care conexiunea la Internet și accesul la alte surse de comunicare existau deja. Creșterea accelerată a ponderii acestei forme de învățământ va fi stimulată și de cererile tinerei generații, dar și de instituțiile care încearcă să atragă studenți dispuși să plătească, mai mult chiar, pentru o pregătire modernă, bazată pe tehnologiile cele mai avansate.

În acest sens, Universitatea noastră a făcut eforturi financiare considerabile pentru realizarea unei infrastructuri proprii la nivel național și internațional, utilizând o gamă largă de tehnologii avansate: rețea de peste 10.000 de calculatoare de ultimă generație, racordate la Internet, materiale de studiu editate și tipărite de editura și complexul tipografic digitalizat propriu, Radioteleviziunea *România de Măine*, cu două canale – educațional și cultural, publicația *Opinia națională*, platforma informatică de e-learning de tip Blackboard, sistem de videoconferință, sistem PBX de comunicare etc., asigurându-se, astfel, comunicarea bidirecțională, interactivitatea.

(Continuare în pag. 3)

Conferința Permanentă a Președinților universităților deschise și la distanță (SCOP 2009 – Barcelona)

Frits PANNEKOEK, președinte al Consiliului Internațional pentru Învățământ la Distanță (ICDE):

Cele mai mari rezerve pe care le are omenirea, adică cele de inteligență, pot fi dezvoltate prin folosirea învățământului la distanță

vedeți vreo perspectivă de ieșire din criză și dezvoltarea învățământului la distanță?

Frits Pannekoek: Da. După cum am spus, sunt 6,5 miliarde de oameni în lume, 2 miliarde de adolescenți și doar 150 de milioane de locuri în învățământul superior. Dacă dorim să introducem omenirea într-un mediu al învățării,

Reporter: Domnule președinte, astăzi, calitatea, criza, învățământul sunt cuvintele magice ale acestei întâlniri internaționale preocupată de viitorul învățământului la distanță. Dumneavoastră, ca președinte al acestei organizații,

trebuie să sporim numărul de locuri de la 150 de milioane la cel puțin dublu. Cred că aceasta este cifra pe care și ONU o folosește, dacă nu mă înșel. Și singurul mod prin care se poate face acest lucru este învățământul la distanță. Singurul mod prin

care putem rezolva problemele globale ale omenirii, fie ele financiare sau de mediu, este prin cunoaștere, prin știință. Trebuie să știm să folosim cele mai mari rezerve pe care le are omenirea, adică cele de inteligență, și să le dezvoltăm. Iar singurul mod prin care se poate face acest lucru este folosirea ICDE, adică învățământul la distanță prin tehnologiile moderne. Și aici ICDE se străduiește să facă să progreseze cauza învățământului.

Reporter: Am avut o mostră de astfel de tehnologii în conferința ținută de unul dintre experții invitați, care a vorbit, în timp real, în direct, de la New York, fiind recepționat aici, la conferința din Barcelona. Care este valoarea, procentuală și dimensiunea folosirii acestor noi tehnologii în viitorul învățământului la distanță?

Frits Pannekoek: Cred că vor fi enorme. Iată, exemplul conferinței de astăzi, transmise în direct de la Barcelona la New York este impresionant. Numai folosind tehnologiile moderne se putea realiza așa ceva. Dar ceea ce oferă de fapt învățământul la distanță este accesul la experți de mare anvergură, disponibili oriunde în lume prin aceste tehnologii. Trebuie să învățăm să păstrăm - așa cum o facem pentru specificitățile culturale - specificitățile gândirilor privind prognozele. Profesorul de la New York a oferit o mică perspectivă. Sunt convins că mai există cel puțin trei sau patru puncte de vedere, iar în mediul învățământului noi punem la dispoziția studenților noștri toate aceste perspective și, totodată, respectăm punctele de vedere diferite la nivel planetar, căci noi, prin asumarea diferențelor, putem progresa, cred eu.

Sunt necesare o nouă ordine și noi ierarhii în toată lumea universitară

– apreciază profesor Sarah GURI-ROSENBLIT, expert în cercetarea comparativă în învățământul superior, Universitatea Deschisă din Israel

90% dintre unități sunt private. Aceasta ridică problema calității învățământului superior actual drept cea mai importantă pe plan mondial.

Reporter: Într-o lucrare a dumneavoastră în care v-ați referit la mai multe universități din lume precizați diferența dintre studenții universităților de campus real și studenții de campus virtual, adică studenții viitorului - deoarece învățământul la distanță este asumat ca învățământul viitorului, într-un proces de învățământ continuu. Cum vedeți dumneavoastră realitatea astăzi, la 15 ani de la elaborarea acelei lucrări? Încercați o prognoză pentru timpul care vine?

Reporter: Stimată doamnă profesor Sarah Guri-Rosenblit, există, în zilele noastre, o problemă între calitate și criză atunci când vorbim de învățământul superior?

Sarah Guri-Rosenblit: Da, desigur. În primul rând, pentru că există un număr atât de impresionant de studenți. Dacă în anii 60-70 existau 5 milioane de studenți, acum sunt peste 150 de milioane, cu foarte mulți furnizori de învățământ superior. Există locuri în lume în care

studenții viitorului - deoarece învățământul la distanță este asumat ca învățământul viitorului, într-un proces de învățământ continuu. Cum vedeți dumneavoastră realitatea astăzi, la 15 ani de la elaborarea acelei lucrări? Încercați o prognoză pentru timpul care vine?

Sarah Guri-Rosenblit: Realitatea a devenit mai complicată și mai complexă. Astăzi avem mai multe universități, să le zicem tradiționale, cu campus, care

contrastază cu învățământul la distanță; există multe tipuri de universități tradiționale și, de asemenea, foarte mulți ofertanți de învățământ deschis la distanță. Dacă luați, de exemplu, universitățile Harvard, Stanford și MIT, care sunt universități de elită, acestea nu au nimic în comun cu universitățile aparținând comunităților, deși amândouă tipurile de universități se regăsesc sub denumirea generică de universități de campus. Există, de asemenea,

multe universități corporatiste, altele se regăsesc în afara reglementărilor instituțiilor de învățământ superior. Cât privește învățământul la distanță, sunt tot mai mulți ofertanți. Cu ceva vreme în urmă puteam împărți furnizorii de învățământ la distanță într-un singur sau în două moduri, astăzi avem și o a treia categorie: furnizori de ID mixt și consorții, dar în fiecare dintre aceste categorii avem mai multe sub-categorii. Lucrurile sunt din ce în ce mai complexe și așa

menționa aici faptul că unele dintre universitățile, care asigură învățământ ID, ca de exemplu Universitatea Deschisă a Regatului Unit, sunt trecute între cele 500 de universități care desfășoară cercetare științifică, conform clasificării de la Conferința de la Shanghai.

Reporter: După declarația dumneavoastră ne-ar trebui un nou zeu, care să facă ordine și ierarhii în toată această lume universitară. Este ICDE acest ...zeu?

Sarah Guri-Rosenblit: Ar trebui să fie. Și nu mă refer numai la învățământul la distanță. Eu cred că este foarte important să armonizăm mecanismele de control al calității pentru învățământul la distanță, dar în contextul învățământului superior și al cunoașterii în general - deopotrivă la nivelul universităților tradiționale, cât și la ID - astfel încât să se poată opera, cu mai multă ușurință, transferul între cele două sisteme.

Interviuri realizate de Corneliu TOADER
Foto: Dumitru CACOVEANU

Alocuțiunea doamnei Imma TUBELLA, președinte al Universității Deschise din Catalonia (UOC), președinte al SCOP 2009:

Facultatea să fie mai degrabă un mentor, decât singurul depozitar al cunoașterii

În martie anul 2009, când pregăteam bazele conferinței din zilele acestea, ne-am dat seama că ne vom confrunta cu două dificultăți majore: una privea faptul că aveam foarte puțin timp la dispoziție pentru pregătirea actualei conferințe, iar cea de-a doua privea faptul că tema aleasă trebuia să fie nu numai semnificativă, date fiind împrejurările prezente, ci și să rămână relevantă în anii care vor veni.

Noi considerăm că pentru prima provocare, cea referitoare la durată, am reușit să îndeplinim condițiile organizării conferinței, însă dumneavoastră veți fi cei care, la încheierea lucrărilor, veți da verdictul. Cât privește cea de-a doua provocare, cred că titlul ales pentru întâlnirea noastră este relevant: *Calitatea învățământului în contextul crizei financiare*.

Obiectivul pe care noi îl plasăm în fața dumneavoastră, în aceste două zile de muncă intensă, este acela de a propune sugerarea căilor și comportamentului pe care va trebui să le adopte instituțiile de învățământ superior deschis și la distanță, pornind tocmai de la condițiile pe care ni le impune criza financiară, pentru că aceste condiții sunt realmente din ce în ce mai dificile.

După cum poate unii dintre dumneavoastră știu, momente dificile și efecte negative ale crizei financiare vor continua să se manifeste și în viitor. Cu atât mai mult contribuția noastră, mai precis contribuția dumneavoastră, va fi de neprețuit.

Voi sugera foarte pe scurt două teme de discuție: *rolul transformator al educației și misiunea universităților*.

Dacă dorim să dovedim că suntem în stare să ne asumăm faptul că omenirea trebuie să crească, să se dezvolte și că universitățile sunt în măsură să ofere spiritul inovator pentru asigurarea dezvoltării, atunci este limpede că învățământul superior și universitățile trebuie să fie plasate în centrul acestei dezbateri sociale. Totodată, trebuie să le punem la dispoziție resursele necesare pentru a-și îndeplini această misiune. În mod deosebit, este vorba de desfășurarea tuturor mijloacelor pentru asigurarea nivelului de excelență. Este timpul ca această preocupare să devină o prioritate.

Pentru a construi o nouă economie, pentru a transforma societatea și a lupta pentru echitate, avem nevoie de sprijinul cunoașterii, deci de sprijinul puternic al universităților. Simpla exploatare a resurselor naturale nu poate asigura în mod normal

schimbarea. Schimbarea vine din idei, iar ideile sunt rodul gândirii unor oameni bine antrenați, instruiți.

Iată o afirmație plină de conținut: trebuie să tragem foloase de pe rezultatul minților noastre și nu al mâinilor noastre.

A trebuit să vină această criză, cu toate consecințele sale, pentru a dovedi o dată în plus că a investi în învățământul de calitate este cea mai bună strategie menită să îmbunătățească oportunitățile ocupării de locuri de muncă; este vorba, deci, de viitorul omenirii și de asigurarea bunăstării în ansamblul său.

Există un consens în ceea ce privește faptul că oportunitățile pentru o creștere viitoare vor depinde de înalte tehnologii și de produse și servicii de înaltă valoare, care vor cere cu necesitate o forță de muncă foarte înalt calificată.

Pentru a atinge aceste rezultate, cu atât mai mult în procesul nostru de dezbateri, trebuie să subliniem că progresul merge mână în mână cu investițiile în valori cantitative. Bugete substanțiale, un număr mai mare de facultăți, mai multe linii de credit, mai multe posibilități către o instruire onestă reprezintă o serie de aspecte. Totuși, cred că răspunsul nu este dat de preocuparea de a investi mai mulți bani publici într-un proces de învățământ depășit. Problema constă în a fi curajoși și animați de un spirit inovator, deoarece trăim într-o societate care se schimbă cu repeziune, o societate care are nevoie de rezultatele determinate de provocările din sistemul de învățământ. Avem nevoie să predăm pe termen mai lung, avem nevoie să predăm mai bine, avem nevoie să predăm unui număr crescând de oameni.

Concluzia este una singură: universitățile trebuie să se schimbe. Nu putem face față provocărilor cu care ne confruntăm, dacă nu suntem în stare să transformăm procesul de învățământ într-un agent al inovării. De aceea, scopul principal al învățământului superior ar fi acela de a îmbunătăți calitatea vieții oamenilor, contribuind la dezvoltarea oamenilor, a societății, a economiei.

Studiile și rapoartele realizate de foarte multe instituții, în ultima vreme, arată că acum - la începutul secolului al XXI-lea - puterile economice care vor conduce vor fi acelea care vor fi în stare să se transforme pe ele însele în noi tipuri de societate, făcând din învățământul continuu principalul lor țel. Pentru acest obiectiv vor avea nevoie de instituții de învățământ superior care să fie suficiente

de puternice și de flexibile pentru a face față acestor noi timpuri. Dispunem de câteva exemple remarcabile de acțiuni ale unor asemenea instituții de învățământ superior, în momente de criză. Avem un document elaborat de universitățile din Marea Britanie *De la recesiune la redresare*, cu exemple provenind din acțiunile unor universități din toate părțile regatului, organizate într-o campanie intitulată *Rezistăm împreună*.

Un alt document universitar intitulat *Calea noastră spre ieșirea din criză* este subordonat aceluiași țel. Și noi, la universitatea deschisă din Catalonia oferim, împreună cu guvernul, cursuri de reconversie a capacității de muncă pentru cei care au devenit recent șomeri. Începând din aprilie și până la sfârșitul acestui an, 30.000 de persoane vor fi cuprinse în aceste forme de învățământ și sperăm că această cifră se va dubla la 60.000 de cursanți în anul viitor, 2010.

În momentul de față, cred că întrunim un consens internațional privitor la nevoia de a ne îndrepta spre o economie bazată pe noi fundamente, iar criza pe care o traversăm ne oferă niște oportunități de aur pentru a face acest lucru. Totuși, nu vom fi în stare să îndeplinim acest țel, dacă nu vom dispune de o strategie îndreptată spre o puternică direcție de inovare, context în care țința învățământului superior rămâne asigurarea excelenței.

Nu vom putea transforma societatea, dacă nu vom transforma în primul rând universitățile, iar aceasta este a doua temă a discursului meu: necesitatea transformării universităților.

În cursul ultimului an universitar am avut numeroase întâlniri internaționale cu președinți și manageri de instituții de învățământ superior din diferite colțuri ale lumii. La fiecare întâlnire a fost subliniată preocuparea privitoare la schimbarea tipului de student care frecventează universitățile. Tinerii noștri sub 25 de ani au crescut într-o epocă în care Internetul, rețelele sociale de comunicare (Twitter, Facebook etc.) au devenit la fel de normale cum erau pentru noi cartofii prăjiți. Această imensă interactivitate între structura lor formativă și viața lor personală le-a afectat felul în care ei gândesc și învață. Există o diferență tot mai mare între modelele de învățare pe care le oferă învățământul mediu și universitățile tradiționale, și modul firesc în care studenții învață în era digitală.

Studenții erei digitale doresc tot mai mult să aibă parte de o educație interactivă. Ei învață într-un alt mod, într-un mod non-sevențial, multitasking și cer ca facultatea să fie mai degrabă un mentor, decât singurul depozitar al cunoașterii. De aceea, avem nevoie de un nou model de a preda și, știind acest lucru, noi va trebui să schimbăm ceea ce făceam până în prezent. În acest context, mai mult ca niciodată în trecut, se dovedește veridicitatea cuvintelor lui Montaigne: „Este de preferat un cap bine alcătuit unui cap bine umplut”.

Trebuie să deschidem calea către noi metodologii de învățare, orientate pentru ca studenții să poată fi integrați în mod accesibil și participativ. După cum știm, cei mai mulți dintre ei folosesc în mod curent tehnologiile digitale, iar în acest context, noi - universitățile la distanță - suntem mult mai performante decât cele tradiționale. Schimbările pe care le constatăm sunt parte a unui proces care, încă din prezent, va antrena mai multe mutații în viitorul apropiat și pe mai departe, și aceasta nu pentru că noi - în mediul academic sau în cel de conducere - am stabilit așa. Realitatea este că studenții ne arată nouă calea schimbării, sunt familiarizați cu noțiunile și tehnicile de lucru, schimbă ideile în ciuda marilor distanțe, iar cu sunt convinsă că marea forță cu care noi vom restructura universitățile rezidă în practica studenților care folosesc informatica. Și dacă am dreptate, avem aici motivul pentru care trebuie să schimbăm modelul de învățământ și de conducere a învățământului, căci dacă nu, studenții îl vor schimba.

Drept concluzie, la sfârșitul discursului meu aș spune că noi, universitățile, trebuie să fim nu doar o sursă de creștere economică, ci și una de critică a societății, un fel de conștiință a acesteia.

Într-un articol recent publicat în *New York Times*, președintele Universității Harvard scria: „Universitățile au menirea de a fi nu doar producători de cunoaștere, ci și producători de îndoială”, poziție adesea incomodă. Deoarece lumea se complăce într-un balon de falsă prosperitate și a materialism excesiv, universitățile poate că ar trebui - atât în domeniile de cercetare, de învățământ, cât și de elaborare - să facă eforturi substanțiale pentru a scoate în evidență factorii de risc și de negare, și tot universitățile ar trebui să fie cele care să prezinte un proiect de conștientizare a nivelului de lipsă de responsabilitate actuală. Și voi încheia folosind cuvintele sale: „Ființele omeniei au nevoie de înțelepciune și de înțelegerea perspectivelor, așa cum au nevoie de glume”.

Conferința Permanentă a Președinților universităților deschise și la distanță (SCOP 2009 – Barcelona)

● Nu vom putea transforma societatea, dacă nu vom transforma în primul rând universitățile. ● Universitățile din întreaga lume trebuie să își consolideze cultura bazată pe rețelele susținute de noile tehnologii. ● Cei mai mulți dintre studenți folosesc în mod curent tehnologiile digitale, iar, în acest context, universitățile la distanță sunt mult mai performante decât cele tradiționale. ● Studenții potențiali au nevoie de acces direct la procesul de învățare, mai degrabă decât la un loc desemnat pentru a învăța. ● SCOP oferă condiții de excepție pentru accesul la opinii transnaționale și globale valoroase și la informații detaliate despre politici, gândire strategică și dezvoltare în învățământul la distanță din întreaga lume. ● Studenții erei digitale doresc tot mai mult să aibă parte de o educație interactivă.

Președintele și rectorul Universității Spiru Haret, prof.univ.dr. Aurelian Gh. BONDREA:

Viitorul învățământului, în întreaga lume, este strâns legat de învățământul la distanță

(Urmare din pag. 1)

Menționez, în acest context, că, numai în anul universitar 2008-2009, am făcut investiții în acest domeniu de peste 21 milioane de dolari, iar în primele luni ale anului de învățământ 2009-2010 au fost achiziționate noi tehnologii în valoare de 2,1 milioane dolari.

Este știut faptul că, prin natura sa, învățământul la distanță este centrat pe nevoile studenților, fiind o formă flexibilă de educație. El oferă studenților posibilitatea de a opta asupra locului și timpului în care să se instruiască, de a studia individual, acasă sau la locul de muncă, de a desfășura activități de învățământ în grup, în centre de studiu ID situate la distanță față de instituția de învățământ superior.

Universitatea Spiru Haret a acordat o atenție specială calității personalului didactic. Calitatea învățământului depinde, în mod decisiv, de calitatea resurselor de învățare, a interactivității cadrului didactic – student și a evaluării pregătirii, toate realizate, în măsură covârșitoare, de personalul didactic. De aceea, selecția atentă a personalului didactic și auxiliar, prin concurs, motivarea și promovarea acestuia au constituit preocupări esențiale și permanente ale Universității. Personalul

didactic și de cercetare din Universitatea noastră cuprinde atât cadre didactice cu mare experiență, dar mai cu seamă personal tânăr, competent, cu vocație didactică și științifică certă, circa 85% având titlul științific de doctor sau doctorand.

De fapt, practic, la Universitatea noastră nu există mari deosebiri între formele de învățământ. Toți studenții au acces la aceleași resurse de învățare, beneficiază de sprijinul acelorași cadre didactice, evaluarea pregătirii se realizează în același mod, au toți acces la întreaga infrastructură și tehnologiile de care dispune Universitatea. Preocuparea fundamentală a fost și este de a asigura aceeași calitate procesului de învățământ, indiferent de forma de organizare a acestuia, iar rezultatele obținute confirmă acest lucru.

În încheiere, țin să subliniez că, dacă vrem să fim în acord cu tendințele și cerințele manifestate pe plan mondial în sfera învățământului superior la distanță, dacă vrem să răspundem eficient provocărilor generate de criza economică și financiară, atunci inovarea trebuie să fie forța motrice permanentă și ameliorarea continuă a serviciilor pentru studenți să reprezinte dominantă activității noastre.

Vă mulțumesc.

Președinte al Consiliului Internațional pentru Învățământ la Distanță (ICDE), Frits PANNEKOEK:

„Învățământul deschis și la distanță a dobândit o importanță deosebită în procesul de învățământ din întreaga lume”

(Urmare din pag. 1)

Ceea ce vom urmări cu toții, în zilele conferinței, va fi să ne cântărim propriul nostru viitor, adică viitorul învățământului deschis și la distanță, viitorul extinderii învățământului la proporții de masă - iar aceasta în contextul crizei financiare. De felul în care reușim să ne luptăm cu consecințele crizei, de felul în care reușim să găsim soluții la provocările pe care ni le impune criza în mod global, de toate aceste rezultate va depinde, de fapt, viitorul învățământului deschis și la distanță.

Cu toate aceste provocări aflate înaintea noastră, care sunt deopotrivă tot atâtea modalități de a găsi noi soluții, ne vom aduna cu toții în aceste zile eforturile pentru deliberări, în căutarea unor soluții care ne vor duce la elaborarea unei declarații în care ne vom adresa comunității celor care învață pe mapamond, pentru a-i arăta cum să meargă mai departe, pentru a ieși din această stare problematică financiară.

Vă mulțumesc foarte mult și consider că putem deschide drumul deliberărilor noastre.

Imma TUBELLA, președinte al Universității Deschise din Catalonia (UOC), președinte al SCOP 2009:
Studenții noștri „digitali” percep învățământul la distanță ca un mod de viață

Reporter: Doamnă rector, ne aflăm aici la o conferință care gravitează în jurul a două noțiuni-cheie: criza mondială și eficiența. În acest context, învățământul superior se confruntă cu noi provocări. Dumneavoastră, în calitate de rector al unei universități implicate în învățământul deschis și la distanță, învățământ al viitorului, ați axat această conferință pe necesitatea de a găsi noi căi de adaptare a învățământului superior. Sunt aici la Barcelona peste 90 de președinți și rectori de universități din întreaga lume, întâlnirea este un succes încă de la început și vă admirăm pentru felul în care ați reușit să organizați o întâlnire de-o asemenea anvergură.

Imma Tubella: Vă mulțumesc.
Reporter: Cum vedeți marile provocări cu care se confruntă astăzi, și în viitorul apropiat, lumea universitară?

Imma Tubella: Câte zile îmi acordăți ca să răspund la această întrebare? Este o întrebare

foarte vastă, dar este o întrebare adevărată. Lumea în care trăim este în criză, iar pentru a lupta cu criza avem nevoie de învățământ. Este limpede acest lucru. La urma urmei, este o problemă de competitivitate, nu este un subiect de nicio altă natură. Este foarte important să folosim învățământul și universitățile ca un mijloc pentru schimbare. Așa cum am spus și în discursul meu, schimbarea nu vine din exploatarea resurselor naturale...

Reporter: Care sunt limitate.
Imma Tubella: Schimbarea provine din idei, căci oamenii care au idei sunt oameni bine instruiți, oameni bine informați. În concluzie, învățământul este o temă crucială astăzi, dar pentru a folosi învățământul ca un instrument al transformării, pentru a folosi universitățile în același scop, universitățile însele trebuie să se schimbe. În contextul nostru european, mai mult decât în contextul nord-american, universitățile trebuie să se transforme, ele

trebuie să devină mai flexibile, mai deschise către necesitățile societății și necesitățile studenților noștri. Trebuie să ne amintim că studenții noștri „digitali”, care folosesc curent calculatorul, percep învățământul la distanță ca un mod de viață. Eu cred profund că învățământul joacă un rol crucial în depășirea crizei și, de aceea, noi trebuie să transformăm universitățile și trebuie să găsim noi căi pentru acești studenți informați, și aceste noi căi nu sunt doar universitățile on-line, ci o cale mixtă, nouă, hibridă de transmitere a cunoașterii. De aceea, consider că noi - ca reprezentanți ai universităților la distanță - avem un rol important în realizarea acestui scop.

Reporter: Conduceți o universitate tânără, care a împlinit 15 ani, și care are foarte multe rezultate remarcabile. Tehnologia este scumpă, computerele, rețeaua, legăturile costă. Cum gestionați aceste oportunități și aceste provocări?

Maria JOSE LEMAITRE, director academic al Institutului Internațional pentru Asigurarea Calității, vicepreședinte al Rețelei Internaționale a Agențiilor pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior:
Agenția să fie independentă atât față de guvern, cât și față de instituțiile de învățământ superior, de universități și de orice alte grupuri de interese sau de presiune

Reporter: Stimată doamnă profesor, ne aflăm aici, la Barcelona, pentru a discuta despre un cuvânt-cheie: calitatea, care este legată în mod organic de un alt cuvânt-cheie: evaluarea. Ne aflăm în vreme de criză. Pentru universități este un timp al provocărilor. Puteți să precizați, în acest context, cine evaluează evaluatorii? Care sunt standardele necesare pentru o evaluare corectă a universităților? Fie că sunt universități de campus real, „față în față”, fie că sunt universități de campus virtual, adică universități pentru învățământul la distanță.

Maria Jose Lemaitre: Vă mulțumesc pentru întrebare. Cred că este foarte important să ne asumăm că DA!, calitatea este esențială, dar trebuie să reținem faptul că același concept este foarte alungos, greu de definit, deoarece este foarte mult legat de context, de aspectele culturale, de necesitățile studenților, de cerințele pieței muncii și toți acești factori trebuie luați în considerare. Dar, dacă ar trebui să identific principalele teme, aș zice că:

1. Este definirea rezultatelor procesului de învățământ, definirea felurilor, cu alte cuvinte, ceea ce dorim să obținem prin învățământ. Ce intenționăm să-i determinăm pe studenți să învețe, cum să aplice ceea ce au învățat și cum să acționeze. Deci, dacă reușești să precizezi cu exactitate și printr-o abordare flexibilă aceste feluri ale învățământului, luând în considerare diferite puncte de vedere: al pieței muncii, al profesioniștilor, al experților, și elaborezi aceste ținte ținând seama de ele, înfăptuești unul dintre aspectele esențiale.

2. Un alt punct esențial de atins este să știi cine îți sunt studenții. Aceasta este, de asemenea, o componentă foarte semnificativă a conceptului de calitate. Trebuie să știi cum să răspunzi necesităților lor. Există, în prezent, o atât de vastă diversitate de studenți: avem studenți mai în vârstă, studenți adulți, studenți tineri, avem persoane care doresc o calificare completă și trebuie să știm ce ne trebuie, ca să ne putem adresa lor, pentru a-i ajuta să-și atingă țelurile de învățământ pe care le-am definit mai devreme.

3. Și, în cele din urmă, trebuie să dezvoltăm metodologia, procedurile care îi vor ajuta să meargă de la punctul de plecare către rezultatul pe care te aștepti să-l obții. Asta presupune că trebuie să analizezi materialele pe care lucrezi, să analizezi tutoriatul și oamenii cu care îl faci, să-ți analizezi aranjamentele financiare, managementul ș.a.m.d.

Este un punct de vedere foarte complex și nu cred că mai contează dacă este vorba de învățământul față în față sau învățământul deschis și la distanță. Aceste teme sunt importante deopotrivă.

În același timp, trebuie să ținem seama și de factorii specifici din fiecare din cele două domenii de abordare.

Reporter: Într-un astfel de context, stimată doamnă profesor, aș vrea să vă întreb despre standarde. Cine elaborează standardele de evaluare? Aceasta este o problemă foarte delicată în cazuri în care, de exemplu, în anumite țări, există doar o singură agenție de evaluare acceptată și impuneră de către Ministerul Educației din țara respectivă. Această agenție devine atotputernică și, în asemenea condiții, poate decide - ca publicul în vechile arene romane - dacă gladiatorul rămâne în viață sau va fi sacrificat. Există numeroase universități particulare care nu se încadrează în mod necesar în obiectivele structurii de campus, deci în structura față în față, și, în acest context, deși nu sunt desconsiderate pe față, pot întâmpina probleme în propria lor evoluție. Cine evaluează evaluatorii și cine elaborează standardele? Este normal ca într-o țară să existe o singură agenție de acest profil?

Maria Jose Lemaitre: Încep prin a vă răspunde la ultima întrebare. Consider că este normal ca într-o țară să existe formal o astfel de agenție și, în mod curent este vorba de un organism fie legat de Ministerul Educației, fie cu un statut public în funcție de cum este definit acesta în țara respectivă, deoarece o agenție de asigurare a calității garantează în mod public calitatea programelor și instituțiilor de învățământ. Spunând aceasta, trebuie să adaug că există o serie de norme și principii care reglementează modul în care trebuie să funcționeze aceste agenții. Așa cum există o mulțime de instituții fantomatice (fly by night), există și numeroase agenții asemănătoare. O să descoperiți că există adevărate „fabrici de acreditări”, așa cum există „fabrici de diplome”, deci afirm că principala rețea de agenții pentru asigurarea calității trebuie să-și definească standardele.

Reporter: Ca aceea a cărei vicepreședinte sunteți dvs.

Maria Jose Lemaitre: Da, Rețeaua Internațională de Agenții de Asigurare a Calității în Învățământul Superior are norme de bună practică. Asociația pentru Asigurarea Calității în Europa a elaborat standardele și principiile

europene și validează în mod curent fiecare și oricare dintre agențiile care operează în Europa pe baza acestor standarde. De asemenea, există, tot în Europa, Consorțiul European pentru Acreditare. Împreună acoperă aproximativ aceleași teme. Agențiile au fost evaluate în mod mai intens pe baza acestor standarde. Și așa vrea să prezint principalele domenii în care aceste standarde operează. Primul este acela conform căruia, în fiecare din aceste seturi de standarde, veți afla că cea mai importantă asumare în privința calității constituie prima responsabilitate a instituției însăși, deci aceasta încumbă respectarea autonomiei universitare a instituției și, în același timp, universitatea respectivă este principala responsabilă de calitatea învățământului practicat în structura sa.

Al doilea aspect crucial privește independența agenției, deoarece este necesar ca agenția să fie independentă atât față de guvern, cât și față de instituțiile de învățământ superior, de universități și de orice alte grupuri de interese sau de presiune. Asta nu înseamnă că agențiile se situează dincolo de bine și de rău, ci, mai degrabă, faptul că hotărârile lor nu sunt dependente de presiunile exercitate de grupuri, ci de rezultatul aplicării standardelor de evaluare.

Reporter: Acesta este un caz ideal.

Maria Jose Lemaitre: Există anumite cazuri prin care poți contracara conflictele.
Reporter: Îndrăznesc să fac această afirmație, deoarece există universități care doresc să aibă parte de o evaluare internațională sau europeană, efectuată de niște agenții prestigioase, pentru că aceasta ar elimina presiunea politică și corupția, sau faptul că unii dintre profesorii, care fac parte din agențiile naționale de evaluare, provin din anumite universități existente în țara respectivă și, deci, pot fi influențați.

Maria Jose Lemaitre: Într-adevăr, așa este. Dar unele agenții au reușit să găsească niște mijloace de protecție bune față de asemenea situații. De exemplu, invitând la evaluare, în țara respectivă, pe lângă echipele lor, și observatori/evaluatori internaționali.

Reporter: Ar putea fi o alegere să se apeleze la agenții internaționale prestigioase din Europa și din lume cărora să li se solicite să fie parte în procesul de evaluare?

Maria Jose Lemaitre: Aceasta ar fi o posibilitate. De asemenea, agențiile naționale pot invita experți în evaluare care să lucreze

Imma Tubella: Învățământul la distanță este scump, însă clădirile și cărămizile sunt și mai scumpe. De exemplu, în Africa, la Conferința Miniștrilor Educației, s-a optat pentru forma de învățământ la distanță on-line, deoarece este mai ieftină decât forma tradițională de învățământ, care are nevoie de clădiri, de infrastructură... Și învățământul la distanță este scump, dar nici într-un caz atât de scump ca cel tradițional.

împreună și în interiorul echipelor de evaluare din țara respectivă.

O altă cerință, care este inclusă în standardele pentru agenții, stipulează că standardele elaborate pentru evaluarea instituțiilor să fie create pe baza unei participări proporționale a tuturor factorilor implicați, care au o contribuție semnificativă. Aceasta înseamnă că trebuie să fie consultate instituțiile, reprezentanții pieței muncii, asociațiile profesionale, toți aceștia sunt nemijlocit implicați în elaborarea standardelor care se aplică la evaluare. Într-un fel, noi suntem preocupați de necesitatea de a evalua evaluatorii și suntem preocupați de a ajuta agențiile de evaluare academică să devină, efectiv, factori de sprijin ai învățământului superior și nu doar niște judecători exteriori procesului.

Reporter: O ultimă întrebare, stimată doamnă profesor, nu înainte de a vă mulțumi pentru faptul că ne-ați acordat din timpul dvs. prețios minutele acestui interviu. Știu că în intervalul imediat următor veți conduce un atelier de dezbateri de idei și mai știu că vă numărați printre membrii colectivului care va trebui să înceapă elaborarea și cristalizarea concluziilor acestei reuniuni de la Barcelona, concluzii ce vor fi date publicității, către începutul lunii decembrie 2009. Urmează întrebarea. Care este viziunea dvs. asupra viitorului imediat, luând în considerare tema conferinței din aceste zile: „calitatea învățământului în condițiile crizei”, viitorul apropiat însemnând 2010, 2011...?

Maria Jose Lemaitre: Cred că este un lucru foarte bun că discutăm despre calitate și că aducem în prim plan ideea că este semnificativ să luăm în considerare instituțiile de învățământ superior deschise și la distanță drept părți componente însemnate ale învățământului superior în toate țările.

Constatăm că, în vremuri de criză, instituțiile de învățământ superior sunt asaltate de o creștere semnificativă sporită a cererilor de studiu, pentru că atunci când studenții nu au o școală se apucă de învățat. Deci, este cu atât mai important să le putem oferi servicii de calitate.

Haretiștii — printre elitele campionilor lumii

Lector univ. dr.
Gheorghe BURLACU

Ca în fiecare an, și în 2009, studenții și masteranzii Facultății de Educație Fizică și Sport a Universității Spiru Haret au reconfirmat valoarea sportivă de necontestat reușind, și de această dată, să obțină o serie de performanțe de excepție la marile competiții sportive internaționale la care au participat, concretizate în numeroase titluri de campioni mondiali, europeni, balcanici și universitari la diferite discipline și ramuri sportive.

Așadar, haretiștii Facultății de Educație Fizică și Sport au reușit să facă dovada unor prestații deosebite pe marile arene sportive, fapt ce le-a adus recunoașterea cuvenită din partea reprezentanților unor înalte foruri sportive internaționale și a numeroșilor iubitori ai sportului.

Facultatea de Educație Fizică și Sport a Universității Spiru Haret a avut ca studenți și masteranzi, de-a lungul anilor, o multitudine de nume sonore din lumea marilor campioni ai României, din diverse discipline și ramuri sportive, pornind de la Atletism (*Anișoara Cusmir Stanciu, Paula Ivan, Violeta Beclea Szekely, Vali Ionescu*), continuând cu Kaiac-Canoe și Canotaj Academic (*Ivan Potzaichin, Elisabeta Lipă, Georgeta Andrunache și Viorica Susanu*), Gimnastică sportivă și aerobică (*Marius Urzică, Claudiu Varlam, Isabela Lăcătuș, Raluca Băbăligă, Fitness (Oprea Diana)*) și terminând, nu în ultimul rând, cu Inotul (*Carmen Bunaciu*) și Artele marțiale (*Alina Croitoru și Estera Dobre*), toți aceștia făcând cinste cu mândrie și universității noastre.

În anul 2009 a venit rândul altor studenți și masteranzi ai facultății noastre, sportivi de mare valoare, să ducă pe mai departe tradiția antecesorilor, printre aceștia numărându-se:

– **Valentin Mavrodineanu**, câștigător al medaliilor de aur la Jocurile Mondiale de Gimnastică Aerobică, ediția 2009, desfășurate la Kaoshiung - Taiwan și alte 3 medalii de aur la Campionatul European de Gimnastică Aerobică care s-au desfășurat la Liberec în Republica Cehia;

– **Mircea Brînzea**, câștigător al medaliilor de aur la Jocurile Mondiale de Gimnastică Aerobică (Kaoshiung - Taiwan) și 2 medalii

de aur la Campionatul European de Gimnastică Aerobică (Liberec - Cehia);

– **Dumitrescu Daniela** – 2 medalii de aur la Campionatul Mondial de Kempo desfășurat la Eger în Ungaria și desemnată cea mai bună antrenoreasă de Karate la această ediție;

– **Adriana Cherar** – medalie de aur la Campionatul Mondial de Kempo desfășurat la Eger în Ungaria;

– **Elena Boncu** – medalie de aur la Campionatul Mondial de Sabie și medalie de argint la floretă.

– **Cristina Nedelcu** – medalie de argint la Jocurile Mondiale de Gimnastică Aerobică (Kaoshiung - Taiwan) și medalie de aur la Campionatul European de Gimnastică Aerobică (Liberec - Cehia);

– **Laura Cristache** – medalie de argint la Jocurile Mondiale de Gimnastică Aerobică (Kaoshiung - Taiwan);

Preocupat de sprijinirea și promovarea valorilor naționale și internaționale atât în Educație fizică și sport cât și în alte domenii, prof. univ. dr. Aurelian Gh. Bondrea, președintele și rectorul Universității Spiru Haret, i-a primit, la finele anului trecut, pe cei mai merituoși studenți și masteranzi, mari sportivi ai facultății noastre, prilej cu care i-a felicitat personal pentru performanțele obținute în anul 2009, asigurându-i de susținerea sa în continuare, a Universității Spiru

Haret și a Fundației Românie de Măine atât în ceea ce privește activitatea lor sportivă de mare performanță, cât și în desfășurarea unui proces didactic de înaltă calitate, la standarde europene.

În numele celor prezenți, multiplul campion mondial la gimnastică aerobică **Mircea Brînzea**, absolvent al facultății noastre, a ciclului de licență și, în prezent, masterand, a multumit președintelui și rectorului Universității Spiru Haret, care, împreună cu Senatul universității, este permanent alături de studenții și sportivii Facultății de Educație Fizică și Sport manifestând un interes constant pentru desăvârșirea întregii activități didactice, științifice și sportive ale acestora. La finalul întâlnirii, președintele și rectorul Universității Spiru Haret, prof. univ. dr. Aurelian Gh. Bondrea, s-a fotografiat cu sportivii prezenți și cu conducerea facultății.

De menționat că cei prezenți la întâlnire i-au reprezentat pe cei peste 600 de sportivi de performanță, dintre care 65 sunt componenți ai loturilor olimpice și naționale ale României la 14 discipline sportive, printre care: atletism, gimnastică sportivă, gimnastică aerobică, arte marțiale, judo, inot, polo pe apă, volei, baschet, handbal, tenis de câmp ș.a. Dintre acești sportivi, studenți sau masteranzi, vom nominaliza (fără pretenția că i-am prezentat pe toți) pe cei care s-au făcut remarcăți, în

anul 2009, la diverse competiții naționale, continentale sau mondiale la atletism, inot, volei, tenis de câmp, arte marțiale și altele: **Mihai Donisan** – campion balcanic la atletism; **Ionela Cozma** – multiplă campioană națională la inot; **Ciprian Popescu** – gimnastică sportivă; **Marina Pandia, Valentina Mățeianu, Cristina Seulescu, Veronica Micu, George Vătu, George Bela, Oliver Constantin Dobre, Andreea Chițu, George Păcurariu** – sportivi de luptă - judo sau arte marțiale; **George Georgescu, Bertini Nenciu, Eduard Drăgușin** – Polo pe apă.

Rezultatele, performanțele sportive obținute de studenții și masteranzii Facultății de Educație Fizică și Sport a Universității Spiru Haret nu sunt deloc întâmplătoare, dimpotrivă, ele sunt susținute de o întreagă infrastructură, atât de natură logistică și aici avem în vedere atât baza sportivă modernă (Complexul sportiv universitar Spiru Haret – ce cuprinde 15 terenuri sportive, care stau la dispoziția tuturor studenților Universității Spiru Haret), cât și corpul didactic al facultății ce este alcătuit, într-o majoritate covârșitoare, din recunoscuți specialiști, oameni de sport, tehnicieni renumiți în domeniu (unii dintre ei antrenori emeriti), foști componenți ai loturilor reprezentative naționale, campioni naționali, balcanici, universitari, europeni, mondiali și chiar olimpici.

Începe sesiunea de iarnă

Sub auspiciile unei înalte calități

Vocația plurivalentă a Universității Spiru Haret este competiția pentru o înaltă calitate, devenind una dintre preocupările constante, definitorii ale comunității academice ce se află în al 19-lea an de prestigioasă existență. În alocuțiunea rostită la inaugurarea anului universitar de învățământ 2009-2010, prof. univ. dr. Aurelian Gh. Bondrea, președintele și rectorul Universității Spiru Haret, a subliniat că: „Având ca deziderat, dintru început, valorificarea prețioasei tradiții a învățământului superior și cercetării științifice românești, precum și integrarea celor mai noi cunoștințe de pe plan european și mondial, pe parcursul anilor au fost realizate, prin eforturi și cu resurse proprii, o infrastructură modernă, solidă, au fost atrase cadre didactice valoroase, cercetarea științifică s-a amplificat, calitatea învățământului a fost obiectivul esențial urmărit și, ca o consecință firească, numărul studenților a crescut”.

Pentru a transpune în realitate un asemenea obiectiv de anvergură pentru o societate prin definiție a cunoașterii și având în vedere faptul evident că emulația pe piața educației se amplifică tot mai mult, în Universitatea Spiru Haret au fost create structuri speciale ale implementării și îmbunătățirii calității educației – **Comisia de calitate pe universitate, comisi de calitate pe facultăți, Comisia de etică, Departamentul de asigurare a calității și Oficiul de audit al calității**. Demersurile acestor structuri se realizează în strânsă colaborare cu celelalte structuri organizatorice manageriale ale universității, cu studenții, reușind împreună să creeze un climat favorabil implementării și îmbunătățirii calității. Strategia calității are în vedere ca obiectiv de maximă însemnătate generarea unei culturi a calității. Corelată strâns cu problema calității se află **nevoia evaluării**, proces general de analiză critică și sistematică, ce conduce la concluzii și recomandări privind calitatea într-o instituție sau calitatea unui program de învățământ superior. Aceasta se realizează prin proceduri interne și externe. În acest scop, a fost elaborat **Manualul calității învățământului și cercetării științifice**, care constituie un nou pas în implementarea și îmbunătățirea culturii calității.

Creșterea calității procesului de învățământ este concepută ca un permanent proces de autoevaluare și impune actualizarea curriculumului universitar; structurarea mai bună a disciplinelor pe ani de studiu, reexaminarea ponderii acordate diferitelor discipline, revederea și reactualizarea programelor analitice; creșterea conținutului practic aplicativ al procesului didactic; reevaluarea modului de desfășurare a practicii de profil a studenților; promovarea unor stiluri și metode moderne de predare și utilizare a noilor tehnologii în procesul de educație; diversificarea și aprofundarea specializării absolvenților printr-o ofertă amplă și variată de programe de pregătire postuniversitară – studii aprofundate, masterat, doctorat.

Amplificarea și diversificarea activității de cercetare științifică presupune implicarea, în mai mare măsură, în proiecte și programe de cercetare științifică finanțate de fonduri naționale și internaționale (granturi ale MEC și ale Academiei Române, programe Phare, Socrates, Leonardo da Vinci, Erasmus); realizarea de activități științifice și de consultanță; participarea la manifestări științifice în universitate și în afara ei; accentuarea și intensificarea efortului publicistic; desfășurarea unei susținute activități de marketing cu privire la piața cercetării științifice; crearea unui cadru stimulativ pentru desfășurarea activității cercurilor științifice ale studenților.

În ecuația creșterii calității procesului de învățământ, efortul individual pentru cunoaștere și cercetare, pentru creativitate, atât al cadrelor didactice, cât și al studenților, rămâne suveran. Oricât de bune sunt condițiile create de Universitate, absența acestuia poate rata șansa rezultatelor dorite – performanța. Și la aceasta nu se poate ajunge fără o muncă performantă, valorificându-se eficient excelența bază materială, infrastructura modernă în beneficiul tuturor. Această opțiune nu exclude

nicio clipă preocuparea pentru stimularea și promovarea, în continuare, a spiritului de echipă și a muncii în colective mixte; îmbunătățirea conlucrării între titularii de discipline, asistenți și preparatori; promovarea pluralismului opiniilor, dezbateră și confruntarea constructivă de idei pe diferite probleme teoretice, metodologice și practice; realizarea unei mai bune comunicări între diferitele structuri organizatorice și manageriale, precum și între cadrele didactice și studenți.

Calitatea este reperul care deschide un timp al speranței și al noilor așteptări ale mileniului III. „Educația pentru toți și educația pe tot parcursul vieții sunt de pe acum realități și nu doar deziderate”, aprecia rectorul Universității Spiru Haret, prof. univ. dr. Aurelian Gh. Bondrea, în cuvântarea rostită la deschiderea anului universitar 2009-2010. Din această perspectivă, un rol major îl au **perfecționarea profesională, promovarea și dezvoltarea potențialului uman**, îmbunătățirea metodelor de evaluare a performanțelor individuale ale cadrelor didactice; continuarea politicii de stabilizare și încurajare a personalului didactic tânăr.

Înglobând avantajele calității interne și ale interfeței educației și învățământului cu societatea, Universitatea Spiru Haret își propune să asigure calitatea educației, depunând eforturi pentru a răspunde exigențelor actuale, atât ale indivizilor, cât și ale comunităților sociale, locale și naționale, precum și provocărilor actuale ale mediului economic, social, politic, tehnologic, față de noile generații, ce vor trăi și munci în era globalizării și a societății cunoașterii și informatizării.

Adela DEAC

Primele examene

Anul I de facultate reprezintă cea mai frumoasă, dar și cea mai antrenantă, perioadă din viața noastră. Aici trăim evenimentele ce ne vor marca pentru totdeauna, aici legăm acele prietenii ce vor dura o viață, încercăm să ne stabilim un scop precis, să găsim acel „ceva” în care să credem cu adevărat, să ne canalizăm forțele pentru a lupta pentru el, acel „ceva”.

Mihaela ENE

Începutul poate fi ușor stângaci și cu emoții, dar continuarea este cu siguranță monumentală. Urmează cursurile de la care aflăm lucruri noi și diferite de cele cu care eram obișnuiți, seminariile despre care știm din DEX că sunt „o formă de comunicare dialogală, ce implică serioase structuri evaluative, cu un Centru autorizat de comunicare, ce este și centru de conducere a discutiilor din cadrul acestuia”, dar dacă mă gândesc mai bine, această definiție am aflat-o la cursul de **Comunicare orală**, al doamnei Doina Stanojevic de la Facultatea de Jurnalism, Comunicare și Relații Publice. Deci facultatea este o primăvară frumoasă în care se sădesc semințele ce vor încolți și vor rodi mai târziu.

Aici suntem tratați ca oameni maturi, suntem respectați și respectăm, ne sunt luate în considerare opiniile. Și cel mai important este faptul că suntem încurajați să ne urmăm visele și să avem încredere în noi.

Gândindu-ne la facultate, singurul inconvenient ce ar putea exista este timpul, ce trece atât de repede și ne aduce într-o clipă în ajun de... sesiune. Vacanța a luat sfârșit. Este timpul să ne scuturăm și să pornim din nou la drum.

La facultatea la care eu sunt studentă, cea de care am amintit mai sus, cursurile: **Istoria presei românești**, condus de conferențiar universitar doctor Valeriu Răpeanu, **Introducere Radio** – lector universitar doctor George Lăzăroiu, **Introducere în științele comunicării**, profesor universitar doctor Ioan Deac și

Introducere în sistemul mass-media – profesor universitar doctor Lucian Chișu, sunt obligatorii. Mai sunt și cursurile practice, **Engleză**, opțional, cu **Limba franceză** și cele de **Filosofia comunicării**, opțional, cu **Psihologia comunicării**. Și, nu în ultimul rând, să găsim acel „ceva” în care să credem cu adevărat, să ne canalizăm forțele pentru a lupta pentru el, acel „ceva”.

Constatîndu-se Semnariile la **Filosofia Comunicării** cu profesorul Mardonio, **Introducere în mass-media**, cu doamna profesoară Cernat sau cu domnul profesor ce ține și cursul, Lucian Chișu, **Introducere în Științele comunicării**, atât cu domnul de curs cât și cu profesoara Anița Vulcan, **Introducere în radio**, domnul Paraschiv, **Discurs și argumentare**, domnul profesor Iliescu, **Istoria presei românești**, cu doamna profesoară Scarlat. Și, dacă am amintit de cursuri și seminarii și profesori, este logic să vorbim de subiectul cel mai abordat zilele acestea: sesiunea care începe în data de 18 ianuarie 2010, dar, înainte de sesiune, trebuie menționat faptul că cele două cursuri practice, respectiv **Engleză**, care este opțional cu **Franceza**, și laboratorul de **Comunicare orală** au forme diferite de testare. La **Engleză** este colocviu, la fel și la **Franceză**, diferită fiind data, primul este luni, 11 ianuarie 2010, cel de-al doilea este miercuri, 13 ianuarie 2010.

Gabriela VLĂDĂREANU

La **Comunicare orală**, în ultima zi de curs, se vor prezenta cele 14 lucrări practice, care vor fi verificate și notate în funcție de calitate de doamna profesoară Doina Stanojevic. Revenind la sesiune, aceasta debutează cu examenul la

„Sesiunea mă face să îmi doresc mai mult de la mine”. La **Introducere în mass-media**, cursul a fost la fel ca și seminarul foarte interesant, am aflat noțiuni despre suportul mediatic, canale, publicitate, reclame, televiziune, radio, almanah etc. La **Filosofia comunicării** am vorbit despre termenii juridici cum ar fi „limbaj de lemn” (folosirea unor lucruri comune, golite de semnificație ce nu aduc nimic nou în comunicare, limbaj folosit cu prisosință atât în perioada comunistă cât și astăzi în discuțiile politice). La **Introducere în Științele comunicării** am aflat multe lucruri despre comunicarea verbală și non verbală, despre limbaj și limbă, despre comunicarea orală și

La o singură întrebare în legătură cu examenele, urmează ultimele pregătiri. Cum se pregătesc studenții de sesiune? Cum învață? Ce învață? Când învață? La aceste întrebări am primit răspunsuri diferite. Unii se lasă copleșiți în ultimele zile, alții sunt mai responsabili și își impart materia în așa fel încât să nu fie aglomerați. Unii învață din cursuri, alții adună de la colegii notițele ce le lipsesc.

La o singură întrebare în legătură cu examenele, urmează ultimele pregătiri. Cum se pregătesc studenții de sesiune? Cum învață? Ce învață? Când învață? La aceste întrebări am primit răspunsuri diferite. Unii se lasă copleșiți în ultimele zile, alții sunt mai responsabili și își impart materia în așa fel încât să nu fie aglomerați. Unii învață din cursuri, alții adună de la colegii notițele ce le lipsesc.

Gabriela VLĂDĂREANU încearcă să se pregătească cât mai bine pentru sesiune. Despre aceasta ea ne spune: „Am pregătit cele 14 teme pentru cursul de **Comunicare orală**; dintre acestea, cea mai interesantă mi s-a părut Elogiul unei personalități și am ales să vorbesc despre mama mea, având ca motivație un citat din Seneca: „Omnia inscribere in trecearea timpului propria sa măsură”. La **Franceză**, folosesc caietul de exerciții care se găsește, alături de curs, la biblioteca facultății”.

Mihaela Ene și-a primit deja nota pentru **Comunicare orală**. O felicităm pentru un 10 bine meritat. Ea îmi povestește că a fost plăcută să lucreze la proiect: „A fost puțin emoționant momentul în care am prezentat, dar emoțiile au fost constructive”. Pe aceeași temă am vorbit și cu Denitsa Ilieva, care îmi mărturisea că este încântată de tot ceea ce oferă viața de student: o plăcere să lucreze la proiect: „A fost puțin emoționant momentul în care am prezentat, dar emoțiile au fost constructive”. Pe aceeași temă am vorbit și cu Denitsa Ilieva, care îmi mărturisea că este încântată de tot ceea ce oferă viața de student:

„Sesiunea mă face să îmi doresc mai mult de la mine”. La **Introducere în mass-media**, cursul a fost la fel ca și seminarul foarte interesant, am aflat noțiuni despre suportul mediatic, canale, publicitate, reclame, televiziune, radio, almanah etc. La **Filosofia comunicării** am vorbit despre termenii juridici cum ar fi „limbaj de lemn” (folosirea unor lucruri comune, golite de semnificație ce nu aduc nimic nou în comunicare, limbaj folosit cu prisosință atât în perioada comunistă cât și astăzi în discuțiile politice). La **Introducere în Științele comunicării** am aflat multe lucruri despre comunicarea verbală și non verbală, despre limbaj și limbă, despre comunicarea orală și

Foto și text
Corina GHIGA
studentă anul I
Facultatea de Jurnalism,
Comunicare și Relații Publice

În direct cu NASA

Munții noștri aur poartă...

Asistăm în ultima vreme la o adevărată ofensivă mediatică - ziare, posturi de radio, dar mai ales clipuri la diverse televiziuni - care vrea să ne convingă să ne aplecăm și să culegem miliarde de dolari pe care vrea să ni le ofere o companie, desigur, mare prietenă a României. Pe numele ei Gold Corporation, nume binecunoscut nouă dintr-o bătălie mediatică de acum șase ani privind exploatarea rezidurilor din haldele miniere de la Roșia Montană - rentabilă mai ales pentru noi, cetățenii României, ne asigură căuătorii de aur de atunci. În acea vreme, dacă vă amintiți, Academia României s-a ridicat împotriva acțiunii.

Acum însă generalizata copleșitoare a căuătorilor de aur - „Nu vreți 4 miliarde de dolari?” - vrea să ne facă să privim cu mai multă bunăvoință aventura.

Nu mai că, în ceea ce mă privește, eu sunt oltean-basarabean, și în ambele ținuturi românești băntuie ideea că atunci când cineva vrea neaparat să-și facă prea mult bine, trebuie să fie atent, foarte atent cu intențiile lui.

Acesta este doar preambulul articolului meu.

Intru acum în pielea jurnalistului de știință care și-a servit vocația și țara în care trăiește și voi continua rânduile mele cu o propunere care vine din mediul de cercetare ingineresc. Mai exact, de la una dintre rămășițele excelentului (pe vremea comunismului) Institut pentru Metale Neferoase din Baia Mare, un SRL de cercetare științifică, numit SC Larechim. Din partea lor m-a vizitat un maramureșean pe care-l cunosc mai demult, dr. ing. Vasile Coman, un manager cum puțini există în România și un om în al cărui cuvânt te poți încrede.

Or, prietenul Vasile Coman îmi spune că la SC Larechim, un grup de chimiști și metaurgi lucrează, de câțiva ani, la o tehnologie de extragere a aurului și argintului din reziduuri miniere, prin metode nepoluante, care au mai ales meritul că evită complicitățile tehnologice pe baza de cianuri. Cele pentru care, vă amintesc, Ungaria ne-a reclamat la Parlamentul European, atunci când am poluat criminal râul Tisa.

Băimărenii din echipa SC Larechim-ului au descoperit însă un activator, o substanță care are meritul că, într-un mediu alcalin amoniacal, să permită o reacție cu chelululă rezonabilă de energie.

Și au mai venit cu încă o invenție privind extragerea arsenului din pirite aurifere (brevet RO 120980 / 28.08.2003). În laboratoarele și atelierul răsposatului Institut pentru Metale Neferoase au construit o instalație pilot pentru recuperarea aurului și argintului, din piritele de la Șuor. Odată instalația pusă la punct, și după un șir lung de experimente (24 sarje de câte 200 kg pirite), ei au ajuns să poată asigura un proces constant de recuperare. Pe care îl pot sintetiza în câteva propoziții.

www.andfilaslaou.com

Fac fixarea temei - așa cum am învățat la cursurile de pedagogie - o fac pentru politicieni:

Pentru 1 kg aur și 5 kg argint extrase din haldele de pirite se consumă 0,7 t tiosulfat de sodiu, între 0,2 și 0,9 t var, 0,02 t NaOH, 0,5 t sulfat de amoniu și „activatori” circa 0,03 t. În total, de 1,5-2 ori mai mult cantitativ decât pentru tehnologiile pe bază de cianuri. Dar la prețuri de 2,5 ori mai mici!

Adăugați câștigul enorm pe care îl aduce trisulfura de arsen - și aveți în față una dintre posibilele mari lovituri economice ale României. Pentru care mai este nevoie de o investiție, firește. De circa 100.000 euro, care să țină în viață grupul de chimiști băimăreni și să permită achiziția bogățiilor țării și curățeniei ei.

A ne preda fără luptă în fața unor interese meschine mie personal mi se pare pur și simplu dezgustător.

Alexandru MIRONOV

ACORDUL COPENHAGA, UN NOU ÎNCEPUT ÎN CONTROLAREA SCHIMBĂRILOR CLIMATICE

Prof. univ. dr. Emilian M. DOBRESCU

Acordul de la Copenhaga – stabilit la Conferința Națiunilor Unite pe probleme de mediu, din perioada 7-18 decembrie 2009, conferință găzduită de capitala Danemarcei – propune obiective globale de reducere a emisiilor poluante în atmosfera terestră și pune, așa cum a fost negociat până în perioada premergătoare deschiderii conferinței, bazele consolidării capacității de adaptare a țărilor globului la schimbările climatice. Acordul stabilește limitele poluării cu gaze cu efect de seră, înlocuind în felul acesta Acordul de la Kyoto (cunoscut și ca Protocolul de la Kyoto).

Uniunea Europeană conduce detașat în cadrul competițiilor mondiale care militează pentru diminuarea schimbărilor climatice, schimbări care pot avea grave consecințe negative pentru întreaga planetă. Marea Britanie a anunțat cele mai substanțiale reduceri de emisii poluante pe care o țară le poate avea. Din partea țărilor asiatice, în frunte cu China, India și Japonia, pe de o parte, dar și din partea SUA, pe de altă parte avem, până acum, tăceri pline de subînțelesuri...

Preliminariile

Programul Climate Savers, lansat de World Wild Found (WWF) și Declarația de la Tokyo, din februarie 2008 au demonstrat rolul important pe care îl poate avea sectorul de business în inițierea unor acțiuni de succes împotriva schimbărilor climatice. Companiile au un impact

Chimici la Convenția Aarhus a UNECE, adoptat în mai 2003 la Kiev. Protocolul asigură identificarea celor mai mari poluatori în comunitățile europene, inclusiv emisiile de gaze cu efect de seră, ce contribuie la schimbările climatice. Protocolul solicită companiilor să raporteze anual emisiile poluante eliberate în atmosferă precum și poluanții din industria chimică, inclusiv gazele cu efect de seră, dioxinele sau metale grele precum mercurul. Informațiile sunt apoi introduse într-un registru public accesibil pe internet. Sursele de poluare, mici dar foarte răspândite, precum cele din trafic, emisiile generate din agricultură și de către întreprinderile mici și mijlocii sunt cuprinse în registrele naționale de poluare. Unde există deja registre, afișarea de informații despre emisiile poluante a condus la îmbunătățirea comportamentului companiilor față de mediu. Protocolul este deschis ratificării de către orice stat membru al Națiunilor Unite.

Angajamentele Uniunii Europene

La Copenhaga, în decembrie 2009, UE a anunțat că își propune să participe la limitarea creșterii temperaturii globale cu mai puțin de 2°C față de temperatura medie înregistrată, având în vedere dovezi științifice solide, conform cărora schimbările climatice vor deveni periculoase dacă se depășește acest prag. Pentru a nu se depăși pragul de 2°C, emisiile globale nu mai trebuie să se dezvolte înainte de 2020, urmând apoi să scadă, până în 2050, la mai puțin de 50 la sută din nivelurile înregistrate în 1990, potrivit unui comunicat al CE, fapt ce va necesita mobilizarea țărilor dezvoltate și a celor în curs de dezvoltare.

emisiilor colective la un nivel cu 15-30 la sută sub nivelul care s-ar înregistra dacă nu se iau măsuri. Această limitare ar trebui să includă o reducere rapidă a emisiilor generate de defrișarea pădurilor tropicale. De asemenea, aceste țări ar trebui să se angajeze să adopte strategii de dezvoltare cu emisii scăzute de carbon, care să reglementeze toate sectoarele poluatoare cheie până în 2011. Toate aceste strategii vor fi evaluate de un nou mecanism internațional, care va găsi sprijinul extern potrivit pentru acțiunile propuse. Potrivit Comisiei Europene, pentru reducerea emisiilor ar putea fi necesară creșterea investițiilor suplimentare nete, globale ale țărilor planetei la aproximativ 175 miliarde de euro pe an din 2020, conform unor previziuni independente. Mai mult de jumătate din această sumă va fi necesară pentru țările în curs de dezvoltare. Sprijinul financiar internațional pentru acțiunile care depășesc resursele interne ale unei țări ar trebui să provină din surse precum fondurile publice și mecanismele internaționale de creditare privind emisiile de carbon.

Comisia Europeană susține că Acordul de la Copenhaga trebuie să furnizeze țărilor un cadru de sprijin în vederea adaptării la schimbările climatice inevitabile. În acest sens, tuturor țărilor dezvoltate și în curs de dezvoltare ar trebui să li se impună elaborarea de strategii naționale de adaptare, în timp ce statele insulare mici și țărilor cel mai puțin dezvoltate ar trebui ajutate să se adapteze. UE ar trebui să exploreze, de asemenea, posibilele surse inovatoare de finanțare internațională pe baza principiului

prevedea un eșec al Summitului din decembrie. „Toată lumea este dezamăgită de ritmul negocierilor, chiar dacă personal nu mă așteptam la mai mult. Nu s-a ajuns încă la un compromis... Suntem încă la distanță mare de un acord la Copenhaga și mai avem numai 60 de zile pentru negocieri”, a declarat șeful Unității pentru Climă la Comisia Europeană, Artur Runge-Metzger. Negocierile europene au indicat „acțiuni de declarații de intenție”, dar și „obstaclor” în timpul celor două săptămâni de negocieri care au avut loc la Bangkok. „Nu vom avea un acord înaintea ultimei nopți de la Copenhaga”, a spus negociatorul UE, adăugând că este clar că nu se va putea ajunge la un acord în toate detaliile. Acestea vor trebui rezolvate în cursul anului viitor, a explicat el.

Și președintele CE, Jose Manuel Barroso, a declarat că „la acest stadiu al negocierilor, suntem pericolos de aproape de un impas”. Negocierile au continuat până pe 18 decembrie. „Avem în fața noastră o cale dificilă și nu trebuie să ne lăsăm distrași de discuții despre un Plan B, dacă nu vrem să sfârșim cu un Plan E semnificativ eșec”, a avertizat Barroso, adăugând că „așa cum a arătat recent un ONG, nu există plan B pentru că nu avem o planetă B”. Au urmat pe 2-6 noiembrie 2009 discuții ONU pe tema schimbărilor climatice, la Barcelona și apoi Conferința ONU pe tema schimbărilor climatice, la Copenhaga.

Europenii vor acorda un ajutor de 100 de miliarde de euro pe an, până în 2020, statele sărace pentru lupta împotriva încălzirii globale. Asupra acestui sume au convenit liderii europeni reuniți la sfârșitul lunii octombrie 2009 la Bruxelles. Rămâne de stabilit, însă, cum va fi repartizată această sumă. Problema finanțării luptei împotriva schimbărilor climatice va face subiectul negocierilor la summitul de la Copenhaga. Ar principala temă de discuție va fi legată de câți bani sunt dispuse statele industrializate - considerate responsabile de încălzirea globală - să pună pe masă pentru a ajuta statele sărace să se adapteze schimbărilor climatice.

Trebuie rezolvată însă repartizarea sumei între cele 27 de țări comunitare. Liderii UE au stabilit că toate contribuțiile statelor membre trebuie să țină cont de capacitățile țărilor comunitare mai puțin prospere, printr-un mecanism intern de ajustare.

Conferința de la Copenhaga: 15.000 de participanți, 1.400 de ziariști, miniștrii mediului din 193 de țări, 120 de șefi de state și guverne.

În cadrul conferinței au fost luate măsuri ce contribuie la durabilitatea mediului. Participanții nu au mai primit cadouri, banii economiști fiind oferii unor studenți ce vor studia în Danemarca subiecte legate de protejarea mediului înconjurător și schimbările climatice. Automobilele folosite de VIP-uri au funcționat cu biotanol fabricat din deșeurile vegetale. Delegații au putut închiria gratuit biciclete sau au putut folosi gratuit transportul în comun.

În cadrul conferinței nu s-a furnizat apă îmbuteliată; participanții au băut apă de la robinet, din pahare biodegradabile. 65% din mâncarea și băutura servite pe parcursul conferinței au provenit din agricultura biologică. Sistemele de telecomunicații au permis unor delegații participarea la summit fără ca aceștia să fie nevoiți să se deplaseze până în Danemarca. COP15 se numără printre primele conferințe internaționale care au folosit iluminare cu diode electroluminiscente, care contribuie la reducerea consumului de energie cu 80-90%.

În centrul orașului Copenhaga circulă autobuze electrice. Capitala Danemarcei are și 350 de kilometri de piste pentru bicicliști, unul din trei locuitori mergând în fiecare zi cu bicicleta la școală sau la serviciu. Aproximativ o cincime din electricitatea consumată în Danemarca provine din energia eoliană.

Uniunea Mondială a Mediului

Uniunea Mediului este următorul mare proiect pentru UE, în lupta cu schimbările climatice. La începutul lunii septembrie 2009, ministrul britanic de externe, David Miliband, a solicitat liderilor europeni să dea dovadă de mai multă ambiție în eforturile pe care le depun pentru finalizarea unui acord privind schimbările climatice, până în decembrie 2009, când este programat summit-ul ONU de la Copenhaga. El a avertizat că realizarea unui acord global post-Kyoto stă sub semnul incertitudinii și a sugerat, printre altele, ca țările membre UE să pună bazele unei Uniuni a Mediului, care să fie „un catalizator pentru o lume ieșită de sub amenințarea dioxidului de carbon”.

La summit-ul ONU de la Copenhaga au fost luate decizii cu impact asupra viitorului planetei. Preocupări de numeroase priorități ale momentului, precum redresarea economică, situația din Afganistan și neproliferarea nucleară, nu realizăm că există o problemă decât atunci când este prea târziu. Pentru a echilibra balanța, guvernul britanic a demarat la începutul lunii septembrie 2009 o nouă inițiativă diplomatică, alături de partenerii europeni din Franța, Finlanda, Danemarca și Suedia, propunând să fie avute în atenție patru „fronturi”.

În primul rând, schimbările climatice trebuie scoase din categoria „protecția mediului înconjurător”. Un acord global nu este numai de dorit, ci, mai degrabă imperativ pentru siguranța națională și redresarea economică susținută pe termen mediu. În plus, trebuie să se acorde aceeași importanță ca și luptei împotriva terorismului. Prețurile ridicate la petrol și alimente au declanșat actuala criză economică, au dus la dezechilibre financiare globale și au mărit rata dobânzii. Criza resurselor, alături de cea a creditorilor, reprezintă al doilea factor declanșator al recesiunii. Schimbările climatice vor provoca migrații în masă, secetă și diminuarea rezervelor de apă. Toate acestea vor da naștere la tensiuni și conflicte naționale și internaționale. Dacă acum încălzirea globală nu se regăsește pe agenda Consiliului de Securitate al ONU, în viitor va fi cu siguranță dacă nu vom reduce emisiile de carbon.

În al doilea rând, avem nevoie de un acord care să permită mobilizarea tuturor factorilor politici, dar și a cetățenilor pentru a reduce efectele acțiunilor noastre asupra climei planetei. Schimbările climatice sunt un fenomen neliniar. Oamenii de știință ne avertizează că, la o creștere a temperaturii globale cu peste 2 grade, efectele asupra planetei pot fi catastrofale. Chiar mai rău de atât, există un risc crescut ca această situație să creeze un cerc vicios, care la rândul său să producă schimbări climatice necontrolate, precum topirea permafrostului.

În al treilea rând, cea mai mare provocare a încheierii acordului la Copenhaga este aceea de a distribui în mod egal responsabilitățile între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare. Țările dezvoltate au o responsabilitate de natură istorică pentru această problemă și emit mult mai mult dioxid de carbon pe cap de locuitor. Dar, în viitor, țările în curs de dezvoltare vor fi responsabile pentru majoritatea creșterii de emisii și vor suporta costurile cele mai mari ale schimbărilor climatice. Statele dezvoltate trebuie să opereze reduceri ambițioase de emisii echivalente cu 25 până la 40 la sută în 2020. Aceste țări trebuie să ofere finanțele și tehnologia necesare pentru a permite țărilor mai sărace să dezvolte surse de energie cu emisii reduse de dioxid de carbon și să se adapteze la schimbările climatice deja existente. În schimb, având în vedere nivelul actual de dezvoltare, nu ne putem aștepta ca țările mai sărace să reducă nivelul general al emisiilor, ci să se angajeze că vor opera schimbări în economia lor bazată pe emisii mari de dioxid de carbon.

În al patrulea rând, avem nevoie de o schimbare de tactică. Schimbările climatice nu reprezintă un joc în care toți pierd sau câștigă la fel, ca atare nu ar trebui să adoptăm tactici de acest tip. Dacă țările sărace vor și ca cele bogate sunt pregătite să își asume

responsabilitatea, cred că se vor implica mai mult. Astfel, este salutară decizia noului guvern japonez de a trece la reduceri de emisii poluante de la 8 la 25 la sută până în 2020, în comparație cu nivelul din 1990. Avem nevoie de exemple și intervenții radicale în domeniul reducerii emisiilor poluante pentru a permite țărilor mai sărace să înceapă tranziția către o dezvoltare și o adaptare bazate pe emisii reduse de carbon.

Marea Britanie a anunțat prin vocea ministrului său de externe că este hotărâtă să dea exemplu său pozitiv, care să faciliteze încheierea acordului. Marea Britanie este prima țară care a stabilit o țintă obligatorie din punct de vedere juridic, de reducere a emisiilor cu 34 la sută până în 2020, în comparație cu nivelul din 1990 și cu 80 la sută până în 2050. Dar, exemplul Marii Britanii poate avea un impact mai mare decât există o mobilizare la nivelul UE.

Uniunea Europeană dispune de prima piață de carbon din lume, piața care transferă fonduri către țările mai sărace, unde reducerile de emisii sunt cele mai avantajoase din punct de vedere economic. UE este, concomitent, și cea mai mare piață unică din lume. Atunci când stabilește standarde, UE are în vedere și stimularea inovației. UE este al doilea mare donator din lume, după SUA; atunci când stabilește un pachet de finanțare dedicat luptei împotriva schimbărilor climatice, poate încuraja acțiunea din partea statelor în curs de dezvoltare. Schimbările climatice trebuie să ocupe un loc central la masa tuturor dezbaterilor desfășurate de responsabilii UE. Următorul mare proiect pentru UE - Uniunea Mediului - va fi un „catalizator” pentru o lume ieșită de sub amenințarea dioxidului de carbon. Lupta împotriva schimbărilor climatice implică știința, economia și tehnologia. Dar, realizarea acordului depinde de deciziile politice.

Acordul de la Copenhaga propune obiective globale de reducere a emisiilor poluante în atmosfera terestră și pune, așa cum a fost negociat până în perioada premergătoare deschiderii conferinței, bazele consolidării capacității de adaptare a țărilor globului la schimbările climatice. Acordul stabilește limitele poluării cu gaze cu efect de seră, înlocuind în felul acesta Acordul de la Kyoto, urmat de Acordul Bali.

Uniunea Mondială asupra Mediului sau Uniunea Mondială pentru Mediu – pe care Uniunea Europeană o propune acum în premieră, ca instituție însărcinată cu reducerea emisiilor poluante ca principala sursă a diminuării schimbărilor climatice – este o parabolă a cărei relevanță nu mai este nevoie să o demonstrăm. Fenomenul amplei al globalizării se petrece deja sub influența acestor parabole. Țara noastră este și ea participantă la acest proces planetar al reducerii emisiilor poluante ca principala sursă a diminuării schimbărilor climatice. Este nevoie ca România să-și demonstreze prezența cât mai activă pe piața certificatelor de carbon, care permit deja intermedierea unui nou gen de comerț - comerțul cu emisii atmosferice, în funcție de gradul dezvoltării economice al țării respective.

Dicționar climatic

• gaze cu efect de seră: gaze precum bioxidul de carbon și metanul care accelerează schimbările climatice ducând la condiții climatice extreme.

• sistemul de comercializare a cotelor de emisii: definess alocații privind cantitatea de CO2 pe care fiecare stat și fiecare industrie le poate emite. În cazul în care companiile emit mai mult, acestea sunt nevoite să cumpere permise.

• refugiați climatici: oameni forțați de schimbările climatice să își părăsească locurile natale.

• captarea și stocarea bioxidului de carbon: o tehnologie care împiedică eliberarea în atmosferă a bioxidului de carbon rezultat din arderea combustibililor fosili - în principal al cărbunelui.

- „Șansele ca țările reunite sub umbrela Acordului de la Copenhaga să-și respecte obligațiile asumate sunt de maxim 30%. Este un test. Dacă țările au de gând într-adevăr să facă ceva, ar trebui să fie în stare să acționeze chiar acum” (Emmanuel Fages, analist al Orbeo, firma de consultanță financiară pentru piața mondială a carbonului).
- Cele 194 de țări care au fost de acord, pe 19 decembrie, să „ia notă” de conținutul documentului, rezultat la sfârșitul unor consultări lungi și tumultuoase, s-au obligat ca până la sfârșitul lunii ianuarie să se hotărască asupra acțiunilor viitoare și a limitelor ce vor fi impuse pentru reducerea emisiilor de dioxid de carbon și combaterea încălzirii globale.
- Astfel, țările bogate, puternic industrializate, trebuie să stabilească limite clare ale emisiilor de dioxid de carbon pentru 2010, până la sfârșitul lui ianuarie, în timp ce țările aflate în curs de dezvoltare vor trebui numai să prezinte un set de măsuri ce ar putea ajuta la reducerea emisiilor de carbon.
- Documentul de numai trei pagini semnat la Copenhaga nu are puterea unui contract sau a unui acord politic, însă asistentul secretarului general al ONU, Robert Orr, a declarat că va fi găsită în curând și o soluție pentru impunerea ei la nivelul guvernelor, de către Convenția Cadru a Națiunilor Unite asupra Schimbărilor Climatice.
- Poate singurul rezultat concret al conferinței este faptul că țările dezvoltate au fost de acord să aloce 30 de miliarde de dolari în următorii trei ani și 100 de miliarde de dolari până în 2020, pentru finanțarea proiectelor care sprijină statele sărace în combaterea efectelor nocive ale schimbărilor climatice.
- Astfel, Uniunea Europeană s-a angajat să acorde o finanțare inițială rapidă în valoare de 10,3 miliarde de dolari.
- Bolivia, Sudanul și Venezuela s-au numărat printre țările care au criticat Acordul de la Copenhaga, deoarece acesta nu stabilește limite clare pentru emisiile gazelor de seră din țările dezvoltate.
- În același timp, semnarea Acordului a fost considerată un real succes de către țări ca India și China, ce se declară pe deplin mulțumite de „rolul important și constructiv” pe care și l-au asumat în timpul discuțiilor.
- Statele Unite cred că acordul este „semnificativ”, dar „insuficient”, în timp ce Uniunea Europeană și-a arătat față dezamăgirea. Președintele Comisiei Europene, Jose Manuel Barroso, a declarat că „ambitiile acestui pact nu sunt deloc pe măsura așteptărilor”, recunoscând însă că este mai bun decât nimic.

considerabil asupra mediului, dar, prin inovație tehnologică, inițiativă și colaborare cu partenerii de afaceri, autorități și societatea civilă, pot fi și ei parte a soluției. Sperăm ca acțiunile întreprinse la nivel internațional să își găsească ecou și în mediul de afaceri din România, unde consecințele schimbării climei sunt din ce în ce mai vizibile. Identificarea unor soluții realiste și eficiente pentru afaceri durabile și implementarea practică a acestora, pentru reducerea impactului asupra mediului, trebuie să fie o prioritate pentru companii. Pentru că ceea ce este sănătos pentru mediu, este sănătos și pentru mediul de afaceri. Prin semnarea Declarației de la Tokyo, companiile din cadrul programului Climate Savers au reiterat imperativitatea și beneficiile acțiunilor inovative împotriva schimbărilor climatice.

Acțiunile de combatere a problemelor legate de încălzirea globală și relațiile cu țăările mediteraneene s-au numărat printre principalele chestiuni discutate de liderii UE la summitul din 13-15 martie 2008, desfășurat tradițional la Bruxelles. Liderii au convenit ca discuțiile asupra unei serii de măsuri pentru combaterea schimbărilor climatice să fie finalizate până la sfârșitul anului 2009. Anul trecut, statele membre și-au oferit sprijinul de principiu pentru un plan de acțiune propus de Comisia Europeană (CE), care stabilea o serie de obiective cu privire la emisiile de gaze cu efect de seră și energia regenerabilă, precum și măsuri pentru crearea unei piețe interne a UE pentru energie. Printre măsurile prevăzute de propunerea CE se numără reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră cu cel puțin 20 la sută până în 2020, în comparație cu nivelurile din 1990, precum și creșterea cotei deținute de energia eoliană, solară, hidrologică și a valurilor în consumul total de energie al blocului la 20 la sută, față de nivelul actual de 7 la sută. Planul stabilea, de asemenea, o țintă minimă obligatorie de 10 la sută pentru alimentarea vehiculelor de pasageri și biocombustibilii până în 2020. Negocierile purtate au fost dure, date fiind temerile exprimate de națiunile membre, cu privire la impactul economic al atingerii obiectivelor și la riscul potențial ca industriile europene să se mute în țări cu standarde ecologice mai scăzute.

La jumătatea lunii iunie 2008, șefii celor mai mari 99 de companii din lume – printre care se numără șeful Deutsche Bank și al companiei British Airways - au solicitat țărilor puternic industrializate să preia inițiativa în ceea ce privește încălzirea globală și să decidă reducerea drastică a emisiilor de gaze cu efect de seră. Completările aduse Acordului Tokyo trebuie să țină cont de funcționarea piețelor de desfacere, să fie consistente, gândite pe termen lung și eficiente, au precizat șefii celor mai mari companii din lume.

La începutul lunii decembrie 2008 a avut loc sub auspiciile ONU, la Poznań, în Polonia, un summit de 12 zile, la care au participat delegații din 190 de țări ale planetei, consacrat problematicii reducerii gazelor de seră și înlocuirii Protocolului Kyoto privind încălzirea globală, ce expiră în 2012. Cu acest prilej, șeful Națiunilor Unite pe probleme de climă a avertizat împotriva a ceea ce el a numit „energie ieftină și murdară” ca remediu rapid la criza financiară globală, apreciind că aceasta va conduce la un nou dezastru economic. Yvo de Boer crede că guvernelor nu trebuie să încerce să economisească bani prin renunțarea la înalta tehnologie în favoarea surselor de energie “low cost” foarte poluante, precum cărbunele. El a calificat aceasta ca o nouă generație de invenții proaste și a precizat că centralele solare și eoliene vor deveni o necesitate în cel mult 10 ani.

La 8 octombrie 2009 a intrat în vigoare un nou tratat privind emisiile poluante, Protocolul privind Emisiile Poluante și Indexul Poluanților

Țările dezvoltate trebuie să preia inițiativa și, până în 2020, să își reducă emisiile colective cu 30 la sută din nivelurile înregistrate în 1990, preciza, într-un comunicat dedicat pregătii Conferinței, Comisia Europeană (CE). Comunicarea CE propune, în acest sens, parametri specifici care să asigure un nivel comparabil al eforturilor pentru atingerea obiectivelor naționale, precum și indemnul ca toate țările membre ale UE și OCDE (Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică), țările candidate și potențial candidate la UE să își asume aceste obiective privind emisiile.

Referitor la țările în curs de dezvoltare, cu excepția celor mai sărace dintre ele, acestea ar trebui să își limiteze până în 2020, creșterea

„poluatorului plătete” și a capacității de plată a celui în cauză. Până în 2015, UE ar trebui să urmărească dezvoltarea unei piețe a carbonului la nivelul OCDE prin conectarea sistemului ETS propriu la alte sisteme de limitare și comercializare comparabile pentru a diminua schimbările climatice și pentru a strânge fonduri în scopul combaterii acestora. Piața ar trebui extinsă pentru a cuprinde marile economii emergente până în 2020, în vederea creșterii unei piețe mondiale a carbonului.

La începutul lunii octombrie a.c., cu două luni înaintea declanșării Conferinței de la Copenhaga, Uniunea Europeană se declara dezamăgită de lipsa rezultatelor în cadrul negocierilor privind schimbările climatice și

Președintele României, Traian Băsescu: „Trebuie consolidată decuplarea creșterii economice de nivelul emisiilor de gaze cu efect de seră. Acest fapt se poate realiza prin promovarea surselor alternative de energie, inclusiv a celor regenerabile, prin creșterea eficienței energetice și prin promovarea tehnologiilor de captare și stocare geologică a carbonului. România are în vedere promovarea tehnologiilor «curate» în industrie, transporturi, agricultură și în managementul deșeurilor și a precizat că țara noastră va continua să utilizeze energia nucleară în scopuri civile și va acorda în continuare importanță valorificării energiei eoliene. (...) În același timp, vom continua exploatarea potențialului agricol al țării prin stabilirea unui echilibru just între producția agroalimentară și cultivarea resurselor pentru biocombustibil (...) Implicarea României în lupta împotriva încălzirii globale este demonstrată de progresele înregistrate în îndeplinirea obiectivelor fixate de Protocolul de la Kyoto în perioada 1990 - 2007 și de nivelul actual al emisiilor de gaze cu efect de seră, care se situează cu 37% sub obiectivul asumat (...) Ca parte a «moștenirii Kyoto», România dorește să putem ajunge la o înțelegere privind abordarea surplusului de Unități de Cantitate Atribuite (AAU) astfel încât regimul de tranzaționare să fie nediscriminatoriu, iar valorificarea lor să nu aducă atingere integrității acordului de mediu. (...) România a fost parte a demersului comun întreprins de Uniunea Europeană în această perioadă decisivă pentru asigurarea succesului negocierilor internaționale privind schimbările climatice.”

Președintele Comisiei Europene, Jose Manuel Barroso: „Una dintre principalele calități ale acestui acord este aceea că este un acord”.

Premierul francez, Francois Fillon: „Acordul de la Copenhaga, un pas esențial, însă, insuficient”.

Al Gore a atras atenția asupra nebuiei acestei ere cu prilejul celui mai vizionat documentar din istorie, „Un adevăr incomod”. Vaclav Klaus l-a făcut „alienat”, Comitetul Nobel l-a premiat pentru Pace. Ce spunea fostul vicepreședinte american? Că lupta împotriva schimbărilor climatice este la fel de importantă precum cea împotriva terorismului. **Astrofizicianul Stephen W. Hawking** a mers mai departe: „terorismul nu ucide decât sute sau poate mii de persoane, dar încălzirea globală are potențialul de-a ucide milioane”.

Jo Leinen, președintele Comisiei pentru Mediu din Parlamentul European, înaintea conferinței de la Copenhaga privind schimbările climatice: „Avem nevoie de un act de solidaritate real la Copenhaga (...) Uniunea Europeană este singurul actor global ce propune obiective concrete pentru reducerea emisiilor de CO2 și un cadru financiar pentru ajutarea țărilor sărace în lupta împotriva schimbărilor climatice. Ce am obținut în cadrul Consiliului European nu este suficient: rezultatele sunt prea slabe și, cred, prea timide. Avem, deci, nevoie de consolidarea angajării până la Copenhaga, de a ne angaja pentru solidaritate între lumea bogată și cea săracă (...) Uniunea Europeană și-a asumat poziția de lider în ceea ce privește combaterea schimbărilor climatice și noi dorim să ne menținem această poziție și la Copenhaga. De aceea trebuie să ne respectăm angajamentul asumat - reducerea cu 30% a CO2 până în 2010”.

Dr. Rajendra Pachauri: „Sunt optimist în ceea ce privește Conferința de la Copenhaga”

Cu câteva zile înaintea începerii Conferinței de la Copenhaga, dr. Rajendra Pachauri, președintele Grupului inter-guvernamental de experți în evoluția climei și laureat al Premiului Nobel, a spus că este optimist, datorită schimbării atitudinii opiniei publice în ultimii doi ani. „Există oportunități enorme de ameliorare a eficienței energetice”.

STUDENTII ÎNTREABĂ. PROFESORII RĂSPUND

Astăzi, răspunde de la Facultatea de Management, Brașov:

• prof.univ.dr. Roxana ȘTEFĂNESCU

Student: 2009 a fost definit de Uniunea Europeană „Anul cercetării, inovării, dezvoltării”. Care au fost obiectivele esențiale urmărite?

Profesor: Eforturi însemnate se fac pentru a crește disponibilitatea și amploarea competențelor persoanelor calificate care contribuie la inovare, precum și pentru a întări legăturile și fluxurile de cunoștințe la nivelurile național și internațional.

Decidenții politici europeni sunt de acord să recunoască din ce în ce mai mult că răspunsul la provocarea inovării constă într-o creștere a numărului de persoane calificate și în mărirea competențelor disponibile în cadrul sistemelor naționale de inovare. Până în prezent, măsurile adoptate vizau să sporească numărul cercetătorilor în institutele științifice sau să încurajeze mobilitatea, considerată prea limitată, între universități și organismele de cercetare, pe de o parte, și întreprinderi, pe de altă parte. În prezent, guvernele tot mai numeroase adoptă o viziune mai holistică a problemelor, care constă în mobilizarea resurselor umane adecvate, pentru a le consacra inovării. Această abordare se traduce adesea prin definirea de obiective generale. Este cazul, de exemplu, al Regatului Unit, unde Guvernul vrea să creeze o puternică bază științifică, constituită din persoane calificate și să vegheze ca aceste competențe să fie puse în serviciul inovării. În Belgia, una dintre cele șase recomandări adoptate în Flandra vizează tocmai să atragă și să favorizeze talentele, în timp ce „Contractul privind viitorul Poloniei” prevede un plan de dezvoltare a capitalului uman, a cunoștințelor și a savoir-faire-ului.

În plus, acest obiectiv de dezvoltare a potențialului uman este

însoțit de o voință mai mare de a crește aptitudinile de gestiune, în materie de tehnologie, de cercetare sau de inovare. De exemplu, una dintre prioritățile absolute ale Greciei sau ale Regatului Unit este de a încuraja o gestionare judicioasă a proprietății intelectuale. În Franța, s-au solicitat sugestii referitoare la crearea de „Case ale antreprenoriatului” în cadrul universităților și unițiilor de învățământ superior. În vederea maximizării potențialului resurselor umane disponibile, accentul este pus, de asemenea, asupra necesității unei cooperări între echipele de specialiști, atât la nivel național, cât și internațional. Indiferent dacă această cooperare se efectuează împreună prin diverse instituții complementare, obiectivul vizează să creeze paralelele de scară și să limiteze paralaxismele. Țările de Jos acordă o atenție cu totul deosebită colaborării în materie de C-D în documentele lor de politică generală.

De asemenea, este necesar să se susțină cooperarea internațională cu scopul de a se efectua un transfer transnațional al cunoștințelor și al integrării rețelelor europene și internaționale în vederea creării de cunoștințe. În Germania, întărirea internaționalizării și participarea la programe internaționale constituie priorități naționale. Regatul Unit a stabilit printre obiectivele sale fundamentale „inovarea prin intermediul colaborării internaționale”. În sfârșit, programul operațional grec pentru competitivitate prevede să sporească finanțarea colaborării internaționale atât în Europa, cât și în afara ei.

Student: Există un angajament important al regiunilor pentru punerea în aplicare a numeroase inițiative recente, finanțate de Fondurile structurale. Cum se realizează coordonarea cu inițiativele și orientările naționale?

Profesor: Dimensiunea regională a politicii de inovare dobândește o importanță crescândă. Guvernele naționale și UE susțin într-adevăr acordarea de competențe regiunilor în materie de elaborare a politicilor de inovare. Aceste competențe acoperă: reflexia strategică și pregătirea programelor; punerea în aplicare și evaluarea programelor; transferul tehnologiilor și consiliere comercială. Această tendință este clar vizibilă în Franța, unde asistăm la o descentralizare a competențelor către regiuni, precum și în Regatul Unit, unde gestionarea subvențiilor pentru C-D întreprinderilor a fost transferată la Agențiile de Dezvoltare Regională. În Franța, Ministerul Industriei dorește să promoveze „polii de competitivitate”. Definiții în funcție de criterii teritoriale, acești poli vor oferi o puternică bază industrială și un potențial ridicat în materie de cercetare și învățământ. În același spirit, guvernul italian a aprobat recent crearea de „districte tehnologice” în anumite zone geografice selecționate cu grijă.

Student: Se impune o mare voință pentru a intensifica activitățile legate de inovare, prin stimularea întreprinderilor să investească mai mult în cercetare-dezvoltare și, în general, în toate formele de inovare?

Profesor: Cu toată importanța crescândă care este acordată măsurilor în favoarea inovării netehnologice, acestea rămân în general legate de activitățile de piață și nu sunt eligibile ajutoare de stat directe (sau nu beneficiază decât de un grad redus de subvenție). De aceea, măsurile mai tradiționale de C-D industrială rămân o componentă majoră a politicii de inovare, situație accentuată de obiectivul stabilit la Barcelona, care are în vedere să se acorde 3% din PIB pentru C-D, din care două treimi trebuie să fie finanțate de întreprinderi. În această optică, au fost definite diverse măsuri de stimulare a implicării întreprinderilor în crearea de cunoștințe și, în același timp, de creștere a cheltuielilor guvernului în acest domeniu.

Tendința constă deci, evident, în focalizarea eforturilor asupra

tehnologiilor specifice sau sectoarelor cheie, în vederea atragerii masei critice necesare. Țările de mică dimensiune tind să se concentreze asupra nișelor, dar succesul eforturilor lor depinde de capacitatea sectorului întreprinderilor de a valorifica rezultatele cercetării publice și de a le comercializa în mod satisfăcător. În Danemarca, de exemplu, ratele de cunoștințe vor fi stabilite în zonele de cunoștințe și de înaltă tehnologie, în care țara dispune de persoane calificate în domeniul cercetării și al comerțului. Fondul național finlandez pentru cercetare și dezvoltare SITRA și-a confirmat strategia sa de concentrare a resurselor spre un mic număr de zone centrale. Drept consecință, subvențiile alocate de către SITRA nu vor mai fi accesibile întreprinderilor situate în afara zonelor selecționate.

Student: Există reglementări care influențează performanțele sistemelor de inovare a statelor membre?

Profesor: Pentru a se stimula inovarea întreprinderilor cu ajutorul unor ample game de măsuri și nu numai prin mijlocul ajutoarelor financiare directe, numeroase inițiative au fost luate pe plan legislativ și de reglementare. Regatul Unit este unul dintre statele cele mai avansate în materie de măsuri de reglementare care vizează să susțină mai mult inovarea. Pentru a îmbunătăți lucrările de decizie în acest sens, Ministerul Britanic al Comerțului și Industriei elaborează un ghid intitulat *Gândii inovarea*, în atenția

responsabililor politici. După consultarea întreprinderilor și altor părți implicate, ministerul dorește astfel să furnizeze consiliere economică simplă și practică pentru evaluarea incidentelor neintenționate ale reglementării. În alte țări, acțiunile întreprinderilor sunt mai curând axate pe îmbunătățirea mediului de reglementare, pentru a încuraja cercetătorii care lucrează pentru institutele publice de cercetare să valorifice comercial rezultatele muncii lor; o redefinire a condițiilor de acordare a drepturilor de proprietate

Student: Ce vizează dezvoltarea inițiativelor bazate pe parteneriate?

Profesor: În mod prioritar urmăresc să realizeze legături în vederea îmbunătățirii funcționării sistemelor de inovare datorită unei cooperări sporite între părțile implicate și ridicării obstacolelor existente și să dea un nou elan inovării.

În prezent, asistăm la apariția unei noi tendințe care constă în a crea legături datorită inițiativelor bazate pe parteneriat și al căror obiectiv este de a îmbunătăți funcționarea sistemului de inovare. În Dane-marca, „Planul de acțiune pentru un parteneriat public/privat în favoarea inovării” propune măsuri globale pentru a crea inovare. Guvernul federal german a lansat o inițiativă

Student: În ce constau politicile de bune practici, puse în aplicare în diferite state membre ale Uniunii Europene?

Profesor: Principalul obstacol la crearea și difuzarea cunoștințelor în Belgia, de pildă, este nivelul redus al cheltuielilor publice de cercetare-dezvoltare. Autoritățile federale și regionale au adoptat împreună un anumit număr de măsuri pentru a crește cheltuielile publice și a mări intensitatea generală a inovării în cadrul economiei belgiene. Printre acestea figurează „Pactul de inovare pentru Flandra” (acord de parteneriat între guvern, industrie și sectorul cercetării), precum și un acord de cooperare între autoritățile federale și regionale, astfel încât cheltuielile brute cu cercetarea și dezvoltarea să

reprezinte 3% din PIB. În vreme ce tendințele recente remarcate în Republica Cehă privind performanțele inovării evidențiază faptul că această țară continuă să piardă teren în raport cu media UE. Cele două provocări majore de depășit constau în remedierea penuriei de resurse umane care să se consacre inovării și în intensificarea măsurilor care vizează să stimuleze IMM-urile pentru a inova. În acest scop au fost lansate diverse programe în cadrul Fondurilor structurale ale UE și multe dintre ele se concentrează asupra dezvoltării de noi produse și transferului de tehnologii.

Student: În pofida faptului că anul 2009 a fost consacrat inovării, creativității, se pare că afirmarea acestui obiectiv nu este suficientă pentru ca preocupările în domeniu să semnifice o intensificare a activității. Cum se poate argumenta?

Profesor: Întrucât contrastele sunt evidente, vom apela tot la exemple concrete. Cu toată creșterea mare înregistrată recent, sistemul de inovare al Lituaniei se dovedește a fi puțin performant față de cea mai mare parte a statelor UE. Principala provocare pe termen lung constă în crearea de cunoștințe pe baza creșterii de cheltuieli de inovare publice și private, dar și pe baza numărului de brevete. Totuși, apare mai urgent încă dinamizarea considerabilă a rezultatelor inovării pe piață și prin aceasta se urmărește să se îmbunătățească poziția concurențială a întreprinderilor lituaniene.

Deși este cel mai bogat stat membru și are rate de creștere economică ridicate, Luxemburgul se confruntă, în mod paradoxal, cu problema necesității diversificării economiei sale (în mare măsură bazată pe sectorul financiar) ca să-și sustină economia. S-a constatat că țara nu a investit în mod suficient în inovare și în crearea de întreprinderi. De aceea, au fost adoptate măsuri diverse pentru a remedia slăbiciunile sistemului de inovare și pentru a face din el o bază a creșterii economice. Aceste măsuri vizează crearea unei universități, definirea obiectivelor pentru a crește finanțarea totală acordată activităților C-D, încurajarea IMM-urilor pentru a se dedica în mai mare măsură inovării.

Provocarea generală pe care Ungaria trebuie să o depășească este de a continua să progreseze pe calea coeziunii cu statele membre mai avansate. Pentru acesta trebuie să-și îmbunătățească competitivitatea internațională. Mai mult ca în trecut, creșterea economică trebuie să se fondeze pe intensificarea activităților de inovare în întreprinderile naționale (spre deosebire de întreprinderile cu capital străin). Performanțele recente sunt încurajătoare, țara fiind pe cale să-și reducă decalajele față de alte state membre ale UE. Sprijinul acordat centrelor de cercetare cooperativă – a căror misiune constă în structurarea cooperării dintre

industrie și universități la nivel regional – constituie o măsură politică importantă.

Malta, a cărei creștere se bazează în mod esențial pe servicii și pe turism indeseabi, are un venit pe locuitor relativ ridicat. Totuși, sistemul de inovare maltez este foarte puțin dezvoltat, iar micile întreprinderi familiale din industria prelucrătoare nu acordă decât puțin interes inovării. Pentru a remedia această situație, Guvernul a stabilit recent un program național de CDTI care vizează să pună în aplicare o cultură pentru cercetarea științifică susținută și pentru inovare.

Pe baza analizării rezultatelor, Țările de Jos au dovedit că au potențialul necesar pentru a obține, datorită inovării, o rată de creștere superioară celei înregistrate în prezent. Ca răspuns la deficitul de inovare constat în sectorul întreprinderilor, a fost publicată o *Carte albă privind inovarea* și a fost stabilită o platformă privind inovarea, ca să se congele eforturile tuturor părților interesate. Printre dificultățile la care sistemul de inovare trebuie să facă față, figurează necesitatea de a îmbunătăți oferta (în prezent insuficientă) de muncitori calificați și de a crește numărul de întreprinderi active în industria prelucrătoare de înaltă tehnologie, menținându-și în același timp avansul relativ în serviciile de înaltă tehnologie. Măsurile adoptate au în vedere încurajarea și sprijinirea tinerelor întreprinderi din sectorul industriilor de vârf.

Sistemul de inovare austriac trebuie să fie întărit, dacă țara dorește să-și mărească ratele de creștere ale PIB-ului său, aflat în prezent într-un punct mort. Provocările specifice care stau în fața Austriei constau în întărirea resurselor umane în domeniul inovării și optimizarea desfășurării pe piață a rezultatelor activităților de inovare desfășurate de IMM-uri (al căror nivel este relativ satisfăcător). Diverse măsuri guvernamentale vizează tocmai îmbunătățirea comercializării ideilor novatoare.

Student: Cât de important e rolul reorganizării și raționalizării institutelor de finanțare a inovării din întreprinderi în creșterea potențialului creativ?

Profesor: Aceste procese de reorganizare și raționalizare a institutelor de finanțare a inovării din întreprinderi au în vedere simplificarea sistemului complex în vigoare în prezent. La fel ca majoritatea noilor state membre,

Polonia prezintă un sistem de inovare slab, deși ea și-a îmbunătățit performanțele. Dacă ratele de creștere economică înregistrate recent sunt relativ satisfăcătoare, ele nu au avut un efect de întărire a potențialului de inovare. Provocarea principală constă, deci, în creșterea considerabilă a activităților legate de inovare în întreprinderi și în favorizarea unei creșteri susținute, bazate mai mult pe cunoaștere decât pe reducerea costurilor. Provocările specifice se referă la nivelurile foarte reduse de cercetare-dezvoltare a întreprinderilor și la necesitatea intensificării formării de-a lungul întregii vieți, ca mijloc de a stimula creativitatea și conținutul tehnologic în sectorul întreprinderilor. Deși politica de inovare rămâne un concept relativ nou, „sistemul național de servicii” pus în funcțiune în anul 1996, încurajează și susține antreprenoriatul, inclusiv pentru aspectele legate de transferul tehnologic și inovare.

Portugalia, cu toate progresele înregistrate, rămâne unul dintre cele mai slabe state ale UE-15, chiar și în comparație cu mai multe state noi membre. Dată fiind încetinirea ratei de creștere a PIB, devine esențială introducerea de măsuri de încurajare a inovării în toate domeniile de politică generală. Atenția insuficientă care este acordată protecției rezultatelor activității de C-D, prin depunerea de brevete, nivelurile foarte reduse ale fondurilor pentru cercetare-dezvoltare și slabele performanțe în materie de resurse umane consacrate inovării sunt tot atâtea probleme specifice pe care țara trebuie să le depășească. În acest context, Guvernul a avut grijă să adopte, prin Institutul Național pentru Proprietate Industrială, o abordare proactivă a problemei brevetelor,

precum și punerea în aplicare a unei culturi orientate spre servicii și bazată pe rețele, ca să se promoveze utilizarea drepturilor de proprietate intelectuală.

În numeroase privințe, Slovenia are performanțe superioare mediei UE-25. Cu toate acestea, slăbiciunile sistemului de inovare a Sloveniei sunt cauzate de comercializarea insuficientă, atât în ceea ce privește brevetele, cât și produsele noi pe piață. Accesul limitat la finanțarea specializată este unul dintre factorii care explică slaba intensitate a activităților legate de inovare în cadrul IMM-urilor. Slovenia a devansat celelalte noi state membre în domeniul susținerii inovării și dezvoltării industriale, introducând din anul 2000 un program de regrupare a activităților. O evaluare recentă a acestui program evidențiază că inițiativele întreprinderilor în acest cadru au contribuit substanțial la creșterea competitivității.

În Slovacia, restructurarea industrială și creșterea economică nu au dus la o întărire treptată a potențialului de inovare a țării. Provocările specifice constau în creșterea cheltuielilor publice și private de C-D, în ratele de dezvoltare a noilor produse, precum și în conținutul tehnologic din sectorul serviciilor. Politică privind inovarea Guvernului slovac nu este întotdeauna clar definită și răspunsurile la problemele legate de inovare nu sunt corelate. Este totuși de subliniat acțiunea de sprijinire a întreprinderilor care este desfășurată pe ansamblul țării de către Agenția Națională pentru Dezvoltarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii. Prin intermediul unei rețele de centre, această agenție favorizează dezvoltarea întreprinderilor, transferul de tehnologii și inovare. Ea administrează în plus diverse programe și inițiative de finanțare, precum programul INTEG care susține inovarea și transferul de tehnologie, datorită incubatoarelor de întreprinderi și cooperărilor economice transfrontaliere.

POLITICA PRIVIND INOVAREA ÎN UNELE ȚĂRII DIN UNIUNEA EUROPEANĂ

Student: Se spune că Danemarca este unul dintre statele membre ale UE cele mai dezvoltate. Sub raportul inovării, cum stau lucrurile?

Profesor: Performanțele sale recente în materie de inovare rămân, pe ansamblu, impresionante. Principala slăbiciune a sistemului său de inovare constă în numărul redus al IMM-urilor care inovază prin mijloacele proprii, inovare netehnologică, ceea ce este paradoxal, fiindu-le deosebit de interesant în materie de concepție. Acțiunea întreprinsă de Guvernul danez pentru a remedia aceste slăbiciuni include, printre altele, *Innovation Consortia Initiative* care are drept scop să dezvolte tehnologiile și să le facă accesibile la un mare număr de întreprinderi, datorită unei cooperări între diferiți actori din sectoarele cercetării și ale întreprinderilor.

Pentru a remedia stagnarea economică, aceasta caracterizând economia germană în cursul acestor ultimilor ani, Guvernul federal a adoptat un anumit număr de măsuri pentru a dinamiza inovarea în cadrul unui *High Tech Masterplan* (vast plan de acțiune în favoarea înaltelor tehnologii), destinat IMM-urilor și prevăzând, îndeosebi, stimulente fiscale și diverse măsuri care vizează să faciliteze accesul la personalul cu calificare înaltă și să încurajeze integrarea IMM-urilor în parteneriate de cercetare-dezvoltare de lungă durată.

Cu toate progresele notabile realizate în cursul acestor ultimi ani, sistemul de inovare din Estonia rămâne puțin dezvoltat pentru a favoriza o tranziție spre o etapă de dezvoltare bazată pe inovare. În ceea ce privește întreprinderile estoniene, numai un mic număr de societăți cu capitaluri străine și un

grup restrâns de întreprinderi locale mai inovante continuă activitățile legate de inovare. În plus, inovarea nu este întotdeauna percepută ca prezentând un interes major și nu este suficient de focalizată pe dezvoltarea de noi produse. Guvernul estonian și agenția *Întreprinderea estonă* au pus la punct diverse măsuri pentru a schimba situația; acestea includ stabilirea unui program de sensibilizare la inovare (*Innovation Awareness programme*) care are drept obiectiv să îmbunătățească competențele și aptitudinile IMM-urilor de a întreprinde proiecte de inovare.

Performanțele inovării Greciei lasă să se întrevadă o ușoară tendință spre creștere, deși sistemul de inovare grec rămâne unul dintre cele mai slabe din UE, iar creșterea economică a acestui stat nu se bazează puternic pe inovare. Programele insuficient dezvoltate de formare de-a lungul întregii vieți, nivelul foarte redus al cheltuielilor de C-D al întreprinderilor și preocuparea extrem de redusă a Greciei de a-și prezenta rezultatele din C-D prin intermediul brevetelor, constituie obstacole importante în calea inovării. Au fost totuși inițiate unele măsuri în sprijinirea inovării, precum punerea în aplicare a politicilor de susținere a cercetătorilor, pentru a acestia să poată să-și transforme ideile în activități comerciale, extinderea criteriilor de eligibilitate ale IMM-urilor la acordarea de finanțări și ajutorul dat investitorilor străini pentru dezvoltarea de pepiniere în Spania.

Spania trebuie să-și depășească problemele, sporind cheltuielile de TIC, valoarea adăugată a industriei prelucrătoare *high-tech*, cheltuielile publice de C-D și întărindu-și

poziția în materie de deponent de brevete. Sprijinul financiar adus constituirii birourilor de transfer tehnologic fără scop lucrativ – al căror obiectiv este transferarea rezultatelor cercetării din sistemul public de inovare către întreprinderi prin crearea de birouri destinate în exclusivitate acestui scop – începe să dea rezultate.

Dacă performanțele inovării Franței depășesc media UE-25, provocarea care stă în față este cea de a îmbunătăți performanțele față de principalii concurenți. Pentru aceasta, Franța trebuie, în esență, să elaboreze o strategie de inovare mai coerentă și să mobilizeze fondurile necesare. Problemele specifice care se pun, se datorează performanțelor reduse în materie de inovare netehnologică și de produse noi pentru întreprinderi. Totuși, stabilirea de rețele de cercetare și inovare în vederea creșterii parteneriatelor în domeniul cercetării constituie în mod incontestabil o politică pozitivă apreciată ca o bună practică.

Irlanda este statul UE-25 care înregistrează ratele de creștere cele mai ridicate. Totuși, această creștere se bazează, într-o mare măsură, pe creșterea investițiilor provenite mai cu seamă de la capitalurile străine, decât pe performanțe bune în materie de inovare. Drept urmare, Irlanda trebuie să finanțeze și să-și dezvolte capacitatea sa de inovare, dacă vrea să poată face față cererii mai complexe de sprijinire a creșterii economice. Au fost puse în aplicare diverse politici pentru a stimula inovarea: deducerile fiscale, scutirile de redevență asupra brevetelor, deducerea cheltuielilor; deducerea cheltuielilor relative la brevete și la *savoir-faire* și crearea unui fond de comercializare pentru valorificarea comercială a cunoștințelor.

Student: Este real că performanțele inovării în Italia nu sunt cele așteptate?

Profesor: Într-adevăr, performanțele inovării Italiiei sunt net inferioare nivelului necesar pentru a pune capăt pierderii recente a competitivității și inversării acestei tendințe. Performanțele sunt în mod deosebit reduse în materie de cheltuieli de C-D ale întreprinderilor și ale brevetelor *high tech*, la fel și în domeniul precum formarea de-a lungul întregii vieți. Măsurile politice rămân focalizate prea mult

Student: Mai exact, cum se poate defini relația dintre inovare și creșterea economică?

Profesor: Experiențele acumulate în acest sens în diferite state, pun în evidență concluzii interesante, experiențe inedite. De pildă, Finlanda, în mod paradoxal, al căror obiectiv este transferarea rezultatelor cercetării din sistemul public de inovare către întreprinderi prin crearea de birouri destinate în exclusivitate acestui scop – începe să dea rezultate.

Dacă performanțele inovării Franței depășesc media UE-25, provocarea care stă în față este cea de a îmbunătăți performanțele față de principalii concurenți. Pentru aceasta, Franța trebuie, în esență, să elaboreze o strategie de inovare mai coerentă și să mobilizeze fondurile necesare. Problemele specifice care se pun, se datorează performanțelor reduse în materie de inovare netehnologică și de produse noi pentru întreprinderi. Totuși, stabilirea de rețele de cercetare și inovare în vederea creșterii parteneriatelor în domeniul cercetării constituie în mod incontestabil o politică pozitivă apreciată ca o bună practică.

Irlanda este statul UE-25 care înregistrează ratele de creștere cele mai ridicate. Totuși, această creștere se bazează, într-o mare măsură, pe creșterea investițiilor provenite mai cu seamă de la capitalurile străine, decât pe performanțe bune în materie de inovare. Drept urmare, Irlanda trebuie să finanțeze și să-și dezvolte capacitatea sa de inovare, dacă vrea să poată face față cererii mai complexe de sprijinire a creșterii economice. Au fost puse în aplicare diverse politici pentru a stimula inovarea: deducerile fiscale, scutirile de redevență asupra brevetelor, deducerea cheltuielilor; deducerea cheltuielilor relative la brevete și la *savoir-faire* și crearea unui fond de comercializare pentru valorificarea comercială a cunoștințelor.

Student: Este real că performanțele inovării în Italia nu sunt cele așteptate?

Profesor: Într-adevăr, performanțele inovării Italiiei sunt net inferioare nivelului necesar pentru a pune capăt pierderii recente a competitivității și inversării acestei tendințe. Performanțele sunt în mod deosebit reduse în materie de cheltuieli de C-D ale întreprinderilor și ale brevetelor *high tech*, la fel și în domeniul precum formarea de-a lungul întregii vieți. Măsurile politice rămân focalizate prea mult

asupra inovării de procedee orientate spre o reducere a costurilor și nu vizează în mod suficient dezvoltarea și diversificarea produselor. Printre măsurile adoptate recent, figurează deduceri fiscale pentru investiții în echipamente noi și în formarea personalului, dar mai ales deducerea cheltuielilor de C-D (inclusiv costurile inerente brevetelor) din veniturile impozabile ale societăților.

IMM-uri. Măsurile adoptate pentru a întări sistemul național de inovare sunt administrate în special de Agenția TEKES și includ, printre altele, programe tehnologice naționale care vizează dezvoltarea noilor produse cu tehnologie avansată. Schimbările structurale introduse au permis economiei suedeze să obțină niveluri apropiate mediei UE. Totuși, această creștere nu a favorizat, în aceeași măsură, locurile de muncă și nu se fondează pe creșterea de noi întreprinderi inovante de dimensiune mai mică. C-D din întreprinderi rămâne dominată de câteva mari grupuri industriale și obstacole financiare împiedică formarea de noi întreprinderi inovante. Pentru a remedia această situație, VINNOVA, Agenția Națională a Inovării, a lansat programul VINKKUBATOR și studiază în prezent o versiune suedeză a programului american

SBIR („Small Business Innovation Research”), care urmărește a avea un procent din toate bugetele prevăzute pentru cercetare să fie acordat către noile întreprinderi inovante de dimensiuni mici.

Performanțele de inovare a Regatului Unit sunt relativ satisfăcătoare. Inovarea ocupă un loc central în cadrul politicii guvernamentale. Provocările care stau în fața Regatului Unit se referă la: ridicarea nivelului de cheltuieli de C-D ale întreprinderilor (care înregistrează un declin); creșterea numărului de locuri de muncă în industria prelucrătoare de înaltă tehnologie; întărirea legăturilor între sectoarele de cercetare și întreprinderi; determinarea corectă a competențelor tehnice viitoare și urmărirea măsurilor în care întreprinderile pot avea acces la persoane care dispun de astfel de competențe.

Un dascăl model

Prof. univ. dr. Ion Dodu BĂLAN

Mămile unui ilustru lingvisticolog, care au copiat vreme de șase decenii sute de mii de fișe – adevărate biografii ale cuvintelor limbii române – s-au așezat liniștite pe pieptul prof. univ. dr. Theodor Hristea, trecut, surprinzător, în zilele sfârșitului de noiembrie, în Eternitate.

A murit un om de o mare distincție morală și profesională, apreciat de studenții și de colegii săi și de ilustre personalități ale culturii românești, precum Alexandru Rosetti, Iorgu Iordan, Alexandru Graur, Boris Cazacu, Dimitrie Macrea, Ion Coteanu, care au decis, printre alții, să se acorde Premiul Academiei Române pentru lucrarea despre *Hipercorectitudine*.

Colegul Theodor Hristea, care a plecat acolo unde numele se melancolizează pe cruci, ca pașii într-o biserică („If, ou mélancolisé comme des pas dans une église...”), cum ar fi zis Apollinaire, era un profesor de vocation, absolvent al Facultății de Litere a Universității din București, specializat la Moscova, la Praga, în Franța și în Statele Unite ale Americii.

Era un model de dascăl, de o modestie demnă și sobră, de o distincție de intelectual rafinat, cu un cult al corectitudinii profesionale, de o rară competență de lingvist, cu o gândire modernă, calități atât de evidente în lucrările sale științifice consacrate limbii române: *Probleme de etimologie*, *Paronimele*, *Sinteze de limba română* și în cele peste două sute de studii și articole publicate în revistele de specialitate.

Ca profesor era un prieten sobru al studenților, un om care oficia la catedră ca un preot în altar, într-o atmosferă de studiu, seriozitate și exigență, comunicând însă degajat cu studenții, învățându-i să invete, să gândească și să-și exprime gândurile proprii. De aceea, l-am apreciat ca un model de profesor și de educator.

Într-o vreme de mari vântojeli și bulversări, de prăbușiri ale ierarhiilor de valori, de răsturnări ale raporturilor decente dintre studenții și profesori, Theodor Hristea a rămas, cu toate riscurile, profesorul model, de o înaltă ținută morală și un fierbinte patriotism, atunci când alții se rușinau de acest sentiment.

N-a făcut cârdașie cu grupurile de studenți ariviști, nu le-a târâut demnitatea, nu i-a folosit în ciوندănele politice, la care nu s-a pretat nici el, niciodată.

Era impecabil ca ținută morală, dar – caz din ce în ce mai rar – și în ținuta fizică, în vestimentație. Purta pălărie, costum cu vestă și pardesiu, la nevoie. Din gura lui n-am auzit vulgarități, cuvinte obscene, bârfe răutăcioase. Era sever, exigent și drept, cea ce i-a atras, uneori, înversunarea altora.

Era... A fost... Ce trist și dureros e să vorbim despre un coleg atât de valoros, numai la timpuri trecute...

Omul din țărână a fost... Cărțile și pilda lui vor rămâne...

Programele Televiziunii România de Măine și RRM Student FM

TVRM Educațional

LUNI – 11 ianuarie 2010

- 06:00 *Promo USH*
- 06:05 **Agricultura și alimentația** (r)
- 07:00 **Academica – Ateneul artelor.** Emisiune de Mircea Micu (r)
- 08:00 **Virtuți și vicii.** Emisiune de Alexandru Lucinescu
- 08:30 **Românul, cetățean european.** Emisiune de Gheorghe Onișoru
- 09:00 **Film documentar**
- 09:30 **Teleamfiteatrul Universității Spiru Haret***
- 13:00 **Vedetele și fanii lor.** Emisiune de Narcisa Teaciu
- 14:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Constantin Dumitrache la dispoziția dvs.
- 14:58 *Promo USH*
- 15:00 **Teleamfiteatrul Universității Spiru Haret***
- 18:30 **Film serial: Jane Show** (SUA, ep. 21)
- 19:00 **Harețiștii.** Emisiune de Mugur Popovici
- 19:30 **Lumea cu telecomanda.** Realizator Diana Popescu
- 20:00 **Apel telefonic.** Emisiune de George Nicolau
- 21:00 **Academica – Știință.** Emisiune de Alexandru Mironov
- 22:00 **Revista presei.** Emisiune de George Nicolau și Simona Șerban
- 22:30 **Film serial: Destine furate – Filipine,** 2002 (ep. 45)
- 23:15 **Contrapunct.** Emisiune de George Marinescu
- 00:00 **Teleamfiteatrul** (r)
- 04:00 **Apel telefonic** (r)
- 05:00 **Invitatul de la ora 13** (r)

MARȚI – 12 ianuarie 2010

- 06:00 *Promo USH*
- 06:10 **Cronica scepticului** (r)
- 06:40 **Din sălile de concert** (r)
- 07:00 **Drumuri, drumuri, drumetii** (r)
- 07:30 **Harețiștii** (r)
- 08:00 **Nimic fără lege.** Emisiune de Florin Făniși
- 08:30 **Gândești, deci există.** Emisiune de Victorița Duțu
- 09:00 **Revista presei** (r)
- 09:30 **Teleamfiteatrul Universității Spiru Haret***
- 13:00 **Invitatul de la ora 13.** Emisiune de Sorin Lupașcu
- 14:00 **Din sălile de concert.** Emisiune de Mihai Darie
- 14:30 **Un răspuns pentru fiecare.** Emisiune de Simona Șerban
- 15:00 **Teleamfiteatrul Universității Spiru Haret***
- 18:30 **Film serial: Jane Show** (SUA, ep. 22)
- 19:00 **Ani de liceu.** Emisiune de Mugur Popovici
- 19:30 **Viața ca un spectacol.** Emisiune de Viorel Popescu
- 20:00 **Gazonul fierbinte.** Emisiune de Mugur Popovici
- 21:00 **Academica – Istoria care doare.** Emisiune de Mircea Dogaru
- 22:00 **Revista presei.** Emisiune de George Nicolau și Simona Șerban
- 22:30 **Film serial: Destine furate – Filipine,** 2002 (ep. 46)
- 23:15 **Profil spiritual.** Emisiune de Valeriu Răpeanu
- 00:00 **Teleamfiteatrul Universității Spiru Haret**
- 04:00 **Contrapunct** (r)
- 05:00 **Din lumea cu doruri multe** (r)

TVRM Cultural

LUNI – 11 ianuarie 2010

- 06:00 **Mapamond cultural** (r)
- 06:30 **Vorbii, scrieți românește** (r)
- 07:00 **La sfat cu medicul** (r)
- 07:30 **Forum Național Spiru Haret** (r)
- 08:00 **Stele de măine**
- 08:20 **Poeți și poeme**
- 08:30 **Aplauze pentru harețiști** (r)
- 09:00 **Academia copiilor** (r)
- 10:00 **Lumea văzută de aproape** (r)
- 11:00 **Am venit cu drag la voi** (r)
- 13:00 **Academica – Cărți în instanță** (r)
- 14:00 **Ecumenica** (r)
- 15:00 **Din lumea cu doruri multe** (r)
- 16:00 **Cronica scepticului**
- 16:30 **Mapamond cultural**
- 17:00 **Academica – Ateneul artelor** (r)
- 18:00 **Film serial: Dragoste oarbă**
- 19:00 **Scena ca istorie**
- 20:00 **Agricultura și alimentația**
- 21:00 **Amfiteatrul cultural – Consum cultură**
- 22:00 **Românul – cetățean european** (r)
- 22:25 **Poeți și poeme** (r)
- 22:30 **Film artistic românesc**(r)
- 23:50 *Promo*

MARȚI – 12 ianuarie 2010

- 06:00 **Contrapunct**
- 07:00 **Miorița** (r)
- 07:30 **Revista presei**
- 08:00 **Stele de măine**
- 08:20 **Poeți și poeme**
- 08:30 **Film serial: Dragoste oarbă** (r)
- 09:30 **Muzică populară** (r)
- 10:00 **Economia, pentru cine?**
- 11:00 **Amfiteatrul cultural – Consum cultură** (r)
- 12:00 **Cinepanorama** (r)
- 12:30 **Cronica ST** (r)
- 13:00 **Invitatul de la ora 13 – direct**
- 14:00 **La sfat cu medicul**
- 14:30 **Muzică populară**
- 15:00 **Arta documentarului**
- 16:00 **Parodi press** (r)
- 16:30 **Mapamond cultural**
- 17:00 **Gândești, deci există**
- 17:30 **Clubul diplomaților** (r)

MIERCURI – 13 ianuarie 2010

- 06:00 *Promo USH*
- 06:10 **Caragiale în jurnale** (r)
- 06:40 **Întâlnire cu folclorul** (r)
- 07:00 **Mănăstirile de sub munte** (r)
- 07:30 **Ani de liceu** (r)
- 08:00 **Aplauze pentru harețiști.** Emisiune de Carmen Stoianov
- 08:30 **Comorile orașului.** Emisiune de Cezar Lungu
- 09:00 **Revista presei** (r)
- 09:30 **Teleamfiteatrul Universității Spiru Haret***
- 13:00 **Lumea văzută de aproape.** Emisiune de Neagu Udriou
- 14:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Alexandru Oproiu la dispoziția dvs.
- 15:00 **Teleamfiteatrul Universității Spiru Haret***
- 18:30 **Caragiale în jurnale.** Emisiune de Viorel Popescu
- 19:00 **Performerii în arenă.** Emisiune de Mugur Popovici
- 19:30 **Generalul Cinema** – film documentar
- 20:00 **Din lumea cu doruri multe.** Emisiune de Florin Racoci
- 21:00 **Academica – Economia, pentru cine?** Emisiune de Ilie Șerbănescu
- 22:00 **Revista presei.** Emisiune de George Nicolau și Simona Șerban
- 22:30 **Film serial: Destine furate – Filipine,** 2002 (ep.47)
- 23:15 **Contrapunct.** Emisiune de George Marinescu
- 00:15 **Teleamfiteatrul Universității Spiru Haret** (r)
- 04:00 **Vedetele și fanii lor** (r)
- 05:00 **În căutarea folk-ului pierdut** (r)

JOI – 14 ianuarie 2010

- 06:00 *Promo USH*
- 06:10 **Caragiale în jurnale** (r)
- 06:40 **Din sălile de concert** (r)
- 07:00 **Geneza unui vis** (r)
- 07:30 **Performerii în arenă** (r)
- 08:00 **Echipele „Gusti”.** Emisiune de Florin Tănăsescu
- 09:00 **Revista presei** (r)
- 09:30 **Teleamfiteatrul Universității Spiru Haret***
- 13:00 **La hanul morâriței.** Emisiune de Paulina Irimia
- 14:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Andrei Firiică la dispoziția dvs.
- 15:00 **Teleamfiteatrul Universității Spiru Haret***
- 18:30 **Film serial: Jane Show** (SUA, ep. 23)
- 19:00 **Lauri pentru liceeni.** Emisiune de Cristina Matei
- 19:30 **Caragiale în jurnale.** Emisiune de Viorel Popescu
- 20:00 **Întâlnire cu folclorul.** Emisiune de Theodora Popescu
- 20:30 **Forum Național Spiru Haret.** Emisiune de Ciprian Vasilescu
- 21:00 **Academica – Cărți în instanță.** Emisiune de Florin Rotaru
- 22:30 **Revista presei.** Emisiune de George Nicolau și Simona Șerban
- 22:30 **Film serial: Destine furate – Filipine,** 2002 (ep. 48)
- 23:15 **Părinți și copii.** Emisiune de Dan Mironescu
- 00:00 **Teleamfiteatrul Universității Spiru Haret**
- 04:00 **Contrapunct** (r)
- 05:00 **Miorița** (r)
- 05:30 **Deschide cartea!** (r)

MIERCURI – 13 ianuarie 2010

- 06:00 **Economia, pentru cine?** (r)
- 07:00 **Mapamond cultural** (r)
- 07:30 **Revista presei**
- 08:00 **Stele de măine**
- 08:20 **Poeți și poeme**
- 08:30 **Film serial: Dragoste oarbă** (r)
- 09:30 **Muzică populară**
- 10:00 **Gazonul fierbinte**
- 11:00 **Gândești, deci există** (r)
- 11:30 **Mănăstirile de sub munte** (r)
- 12:00 **Adevăratele stele** (r)
- 13:30 **Jurnale în stil Caragiale**
- 14:00 **TVRM-edicina - direct**
- 15:00 **Arta documentarului**
- 16:00 **Miorița**
- 16:30 **Mapamond cultural**
- 17:00 **Femeia, adevăr și poveste**
- 18:00 **Film serial: Dragoste oarbă**
- 19:00 **Istoria cu învățătură**
- 20:00 **Comorile orașului**
- 20:30 **Deschide cartea** (r)
- 21:00 **Echipele „Gusti”**
- 22:00 **Virtuți și vicii**
- 22:30 **Poeți și poeme** (r)
- 22:35 **Cinepanorama**
- 23:00 **Aplauze pentru harețiști** (r)
- 23:30 **La sfat cu medicul** (r)
- 23:55 *Promo*

JOI – 14 ianuarie 2010

- 06:00 **Contrapunct**
- 07:00 **Jurnale în stil Caragiale** (r)
- 07:30 **Revista presei**
- 08:00 **Stele de măine**
- 08:20 **Poeți și poeme**
- 08:30 **Film serial: Dragoste oarbă** (r)
- 09:30 **Muzică populară** (r)
- 10:00 **Grădina cu statui** (r)
- 11:00 **Galele TVRM** (r)

VINERI – 15 ianuarie 2010

- 06:00 *Promo USH*
- 06:10 **Caragiale în jurnale** (r)
- 06:40 **Întâlnire cu folclorul** (r)
- 07:00 **Forum Național Spiru Haret** (r)
- 07:30 **Lauri pentru liceeni** (r)
- 08:00 **Muz-Art.** Emisiune de cultură muzicală. Realizator Nicolae Dumitru
- 09:00 **Revista presei** (r)
- 09:30 **Teleamfiteatrul Universității Spiru Haret***
- 13:00 **Femeia – adevăr și poveste.** Emisiune de Ana Maria Ghiur
- 14:00 **Din sălile de concert.** Emisiune de Mihai Darie
- 14:30 **Cronica ST.** Emisiune de Cristian Român
- 15:00 **Teleamfiteatrul Universității Spiru Haret***
- 18:30 **Caragiale în jurnale.** Emisiune de Viorel Popescu
- 19:00 **Drumuri, drumuri, drumetii.** Emisiune de Vasile Cărbuț
- 19:30 **Geneza unui vis.** Emisiune de Violeta Srećiu
- 20:00 **Apel telefonic.** Emisiune de George Nicolau
- 21:00 **Academica – Economia, pentru cine?** Emisiune de Cătălin Maximiu
- 22:00 **Revista presei.** Emisiune de George Nicolau și Simona Șerban
- 22:30 **Istorie și istorii.** Emisiune de Mircea Dogaru
- 00:00 **Teleamfiteatrul Universității Spiru Haret** (r)
- 04:00 **Apel telefonic** (r)
- 05:00 **Gazon fierbinte** (r)

SĂMBĂTĂ – 16 ianuarie 2010

- 06:00 *Promo USH*
- 06:10 **Caragiale în jurnale** (r)
- 06:30 **Casă dulce românească** (r)
- 07:30 **Generalul Cinema** (r)
- 08:00 **Stele de măine.** Emisiune de Dumitru Lupu
- 09:00 **Deutsche Welle.** Emisiune de Diana Popescu
- 09:30 **Întâlnire cu folclorul.** Emisiune de Theodora Popescu
- 10:00 **Salve Magister!** Emisiune de Mugur Popovici
- 11:00 **USH mi-a schimbat viața.** Emisiune de Vasile Cărbuț
- 12:00 **Agricultura și alimentația.** Emisiune de Gheorghe Predilă
- 12:57 *Promo*
- 13:00 **En garde!** Emisiune de Carmen Fulger
- 14:00 **Universul cuvintelor.** Emisiune de Alina Ardeleanu
- 14:30 **Adevăratele stele.** Emisiune de Sorin Lupașcu
- 15:58 *Promo*
- 16:00 **Mănăstirile de sub munte.** Emisiune de Sorin Bejan
- 16:30 **Cinepanorama.** Emisiune de Eugen Atanasiu
- 17:00 **Ilinca Dumitrescu și invitații săi**
- 18:30 **Contrapunct.** Emisiune de George Marinescu
- 19:30 **Am venit cu drag la voi.** Emisiune de Georget Nucu
- 21:30 **Lumea pe dos.** Emisiune de Viorel Popescu
- 22:30 **Film artistic românesc: Ochi de urs** (1982). Regia: Stere Gulea. Distribuția: Dragoș Păslaru, Sofia Vicoveanca. Doborât de pierderea soției, un tânăr cioban „și-a întors fața de la viață” într-o acută depresiune. El încearcă

- 13:00 **Sisteme de valori în criză** (r)
- 14:00 **TVRM-edicina - direct**
- 15:00 **Cafe concert** (r)
- 15:30 **Știință și spiritualitate** (r)
- 16:30 **Mapamond cultural**
- 17:00 **La Hanul Morâriței**
- 18:00 **Film serial: Dragoste oarbă**
- 19:00 **Confesiuni plastice**
- 20:00 **Românul, cetățean european**
- 20:30 **Recital muzical**
- 21:00 **Amfiteatrul cultural – Istorie și istorii**
- 22:30 **Poeți și poeme** (r)
- 22:35 **Parodi press**
- 23:00 **Clubul diplomaților**
- 23:30 **Forum Național Spiru Haret** (r)
- 23:55 *Promo*

VINERI – 15 ianuarie 2010

- 06:00 **Agricultura și alimentația** (r)
- 07:00 **Recital muzical** (r)
- 07:30 **Revista presei**
- 08:00 **Stele de măine**
- 08:20 **Poeți și poeme**
- 08:30 **Film serial: Dragoste oarbă** (r)
- 09:30 **Amintiri de la filmare** (r)
- 10:00 **En garde!** (r)
- 11:00 **Scena ca istorie** (r)
- 12:00 **În căutarea folk-ului pierdut** (r)
- 13:00 **Jurnale în stil Caragiale**
- 13:30 **Casa noastră** (r)
- 14:00 **Muz-art** (r)
- 15:00 **Teatru** (r)
- 16:00 **Istoria cu învățătură** (r)
- 17:00 **Echipele „Gusti”** (r)
- 18:00 **Vedetele și fanii lor** (r)
- 19:00 **Femeia, adevăr și poveste** (r)
- 20:00 **Galele TVRM**
- 22:00 **Performerii în arenă**
- 22:30 **Poeți și poeme** (r)
- 22:35 **Ilinca Dumitrescu și invitații săi** (r)
- 23:55 *Promo*

SĂMBĂTĂ – 16 ianuarie 2010

- 06:00 **Contrapunct**
- 07:00 **Mapamond cultural** (r)
- 07:30 **Revista presei**
- 08:00 **Stele de măine**
- 08:20 **Poeți și poeme**
- 08:30 **Jurnale în stil Caragiale**

- să răpună ursul a cărui privire crede ca i-a adus nenorocirea.
- 00:00 **Cafe concert.** Emisiune de Sorin Petre
- 00:30 **Adevăratele stele** (r)
- 02:00 **Lumea pe dos** (r)
- 03:00 **Academica – Știință** (r)
- 04:00 **Am venit cu drag la voi** (r)

DUMINICĂ – 17 ianuarie 2010

- 06:00 *Promo USH*
- 06:10 **Cinepanorama** (r)
- 06:30 **Universul cuvintelor** (r)
- 07:00 **Cronica ST** (r)
- 07:30 **Deschide cartea!** Emisiune de Alexandru Mironov
- 08:00 **Lumină în suflet.** Emisiune de Sorin Bejan
- 09:00 **Basmele copilăriei.** Emisiune de Carmen Fulger
- 10:00 **Ideii în dialog.** Emisiune de Corneliu Toader
- 11:30 **Cui nu-i e frică de Universitatea Spiru Haret.** Emisiune de Teodora Zîncă
- 12:00 **Scena ca istorie.** Emisiune de Violeta Srećiu
- 13:00 **Cronica scepticului.** Emisiune de Cristian Român
- 13:30 **Miorița – antologie de folclor tradițional.** Emisiune de Ioan Filip
- 14:00 **Ateneul artelor.** Emisiune de Mircea Micu
- 15:00 **Teatrul în fotoliul de acasă.** Emisiune de Viorel Popescu
- 16:00 **În căutarea folk-ului pierdut.** Emisiune de Maria Gheorghiu
- 17:00 **Clubul diplomaților.** Emisiune de Mihaela Mihailide
- 17:30 **Dor de-acasă.** Emisiune de divertisment. Realizator Puiu Stoicescu
- 19:30 **Grădina cu statui.** Emisiune de Neagu Udriou
- 20:30 **Galele TVRM organizate de Societatea Națională Spiru Haret pentru Educație, Știință și Cultură și Consiliul Județean Timiș.** Concert de muzică populară realizat la Filarmonica „Banatul” din Timișoara. Cântă: Dolores Dongea, Maria Milu Sorescu, Ana Almasan Ciontea, Liliana Savu. Emisiune de Georget Nucu
- 22:30 **Film artistic: Cum de s-a înecat Mona** (SUA, 2000). Regia Nick Gomez. Distribuția: Danny de Vito, Bette Midler. Mona (Bette Midler), o femeie nesuferită și cu gura mare, moare, prăbușindu-se cu mașina într-un lac. Șeful poliției locale (Danny De Vito) bănuiește ca e vorba de o crimă și începe să-i investigheze pe toți cei care ar fi avut un motiv să o ucidă, adică întreaga populație a micuțului lor orașel. Nimeni nu scapă ochiului vigilant și suspicios al perseverentului polițist: începând cu fiul înecatei Mona și terminând cu ultimul vecin care a avut vreodată un conflict oricât de mic cu Mona
- 00:00 **Cafe concert.** Emisiune de Sorin Petre
- 00:30 **Teatrul în fotoliul de acasă** (r)
- 01:30 **Dor de-acasă** (r)
- 03:30 **Galele TVRM** (r)
- 05:30 **Clubul diplomaților** (r)

*În emisiunea **Teleamfiteatrul Universității Spiru Haret**, sunt prezentate **Consultații pentru sesiunea de examene.** Emisiunea este realizată în cadrul Departamentului Învățământ.

RADIO ROMÂNIA DE MĂINE — STUDENT FM

LUNI – VINERI

- 07:00-10:00 **BUNĂ DIMINEAȚA USH!** Realizator: Ionuț Tardel
- 10:00-13:00 **TACHE ȘI FACE** Realizator: Robert Tache
- Vineri 12.00-13.00 – PREGĂTEALA DE WEEK-END.** Realizator: Sergiu Panaitescu
- 13:00-16:00 **CUTIA PANDOREI** Realizator: Kristine
- Marti 13.00-14.00 – INVITATUL DE LA ORA 13** Realizator: Sorin Lupașcu
- 16:00-19:00 **FRESH NEWS** Realizatori: Otilia Zamfir și Alina Toma
- 19:00-22:00 **HAI-HUI** Realizator: Irina Budeanu
- 22:00-23:00 **Luni-Joi MUZICĂ**
- Vineri 22.00-00.09 – NIGHT FEVER**
- 23:00-24:00 **Luni-Joi CAFÉ NOCTURN** Realizator: Luminița Bondrea
- Luni 00.00-02.00 – TOP 30** (r)
- Realizatori: Alex Crăciun și Alina Toma
- 02.00-07.00 – NIGHT FEVER
- Marti 00.00-07.00 – NIGHT FEVER**
- Miercuri 00.00-02.00 – 80 REMEMBER** (r) Realizator: Robert Tache
- 02.00-07.00 – NIGHT FEVER
- Joi 00.00-01.00 – Metalmorfoza** Realizator: Marru
- 01.00-07.00 – NIGHT FEVER

SĂMBĂTĂ – DUMINICĂ

- 09:00-12:00 **MATINAL DE WEEK-END** Realizator: Maria Ilie
- 12:00-13:00 **Sămbătă – CU CASA-NCHISA** Realizator: Irina Minca
- Duminică – MUZICĂ**
- 13:00-17:00 **UNA DE LA UNU** Realizator: Maria Ilie
- 17:00-18:00 **Sămbătă – Muzică**
- Duminică – Printre Rânduri** Realizator: Otilia Zamfir
- 18:00-20:00 **Sămbătă – 80 REMEMBER** Realizator: Robert Tache
- Duminică – TOP 30** Realizatori: Alex Crăciun și Alina Toma
- 20:00-22:00 **Sămbătă – POVEȘTI NESPUSE** Realizator: Ionuț Tardel
- Duminică – SEARA CONFESIUNILOR** Realizator: Luminița Bondrea
- 22:00-07:00 **NIGHT FEVER**

Doina românească a intrat pe lista patrimoniului cultural imaterial al umanității UNESCO

Unică în felul ei și atât de specifică poporului român, *doina* a fost inclusă pe Lista patrimoniului cultural imaterial al umanității UNESCO, reconfirmându-se astfel valoarea ei intrinsecă și, totodată, și prețuirea Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, organism fondat la 16 noiembrie 1945, cu sediul la Paris, având 191 de state membre și șase state asociate. România a devenit membră UNESCO din 27 iulie 1956.

Reunite, nu de mult, la Abu Dhabi (Emiratele Arabe Unite), 24 de state membre ale Comitetului pentru salvarea patrimoniului cultural imaterial au decis înscrierea, alături de alte 75 de propuneri de peste tot din lume, pe lista acestuia a *doinei*, cântec liric, solemn, care exprimă sentimente atât de variate: dor, tristețe, iubire, înstrăinare, regret și, care, înainte de 1900, reprezenta singurul gen muzical în multe regiuni ale țării.

Lista patrimoniului imaterial UNESCO a fost alcătuită oficial în 2008 și se referă la tradiții și expresii orale, cuprinzând artele spectacolului, practici sociale, ritualuri și evenimente festive, tehnici vizând meșteșuguri tradiționale.

România mai este prezentă pe această listă, pe care până acum figurează 166 de opere din 76 de țări și din Teritoriile Palestiniene, cu „Ritualul Călușului”, inclus în patrimoniul cultural imaterial al umanității UNESCO la 25 noiembrie 2005. Dans popular românesc, „Călușul” este jucat de tineri din sudul țării sau din Moldova, în Săptămâna Rusaliilor. Potrivit ritualului, călușarii colindă satele pentru a-i vindeca pe cei bolnavi. Legenda spune că prin acest dans sunt protejați de cele rele omenii, vitele și recoltele.

Între perlele impresionante specifice popoarelor lumii din care transpar identitatea națională și certitudinea că vor fi protejate, fiind înscrise pe lista patrimoniului cultural imaterial al umanității UNESCO, se află tangoul, care a făcut celebre țara ca Argentina și Uruguay, tapiseriile Aubouson din Franța, dansul tradițional japonez *Ainu*, ceremonia *bărbaților zburători* din Mexic, *Carnavalul anual al clopotarilor* din Croația sau *Procesiunea Sfântului Sânge*, din Bruges – Belgia.

Stimați cititori,
Dorim să fiți partenerii noștri în elaborarea publicației *Opinia națională*. De aceea, vă adresăm invitația de a ne transmite opinii, informații, idei de larg interes național, pe care să le publicăm în edițiile viitoare.

Așteptăm cu interes și propuneri privind conținutul publicației.

Dragi studenți!
Aveți întrebări la care doriți să primiți răspunsuri de la cadrele didactice? Vă rugăm să le transmiteți *Opinie națională*. Tot aici veți găsi și răspunsurile.

Transmiteți corespondența dumneavoastră la adresele:
• Splaiul Independenței nr. 313, Sectorul 6, București
• e-mail: opinia@spiruharet.ro; on@spiruharet.ro; opinionationala@yahoo.com
Telefoane: 021.

